ԵՐԵՍՈՒՆԵՕԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրութեան մէջ.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ» Базарная ул. д. Тамамшева № 16.
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Տելեֆօն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից).
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզվով.
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.
Տելեֆօն № 253.

Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկ. Խորհուրդը

հրաւիրում է մեծարգոյ անդամներին Ընկերութեան

ՏԱՐԵԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻՆ,

որ կայանալու է մայիսի 27-ին, երեկոյեան ժամը 7½-ին Ընկերութեան գրասենեակում, Արաս-Աբադեան հրապ. սեփ. տ. № 7. (Абасъ-Абадская площ. с. д. № 7)

Ժողովի առարկաներն են՝

1) Ընկերութեան խորհրդի բոլոր անդամների պատճառաբանեալ հրաժարականը:
2) Խորհրդի նոր կազմի ընտրութիւնը:
(կ. ե. չ.) (առ.) 477. 3—1

Կիրակի, մայիսի 24-ին
ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆԻ ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՆԱԽԿԻՆ ԱՅԳՈՒՄ
Տեղի կունենայ
ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ
ԶԲՕՍԱՆՔ — Variete
Յօգուտ Թիֆլիսի Հայ Գիւղատնտեսական եւ Տնայնագործական Ընկերութեան
ՎԻՃԱԿԱԽԱՂ-ԱԼԼԷԳՐԻ
Բացօդեայ՝ բեմի վրա, բազմաբնոյթ դիվերտիսմենտ, մասնակցութեամբ իտալացի և ռուս յայտնի արտիստների:
1) Հանդէս կը գայ անպարարուհի օրիորդ Լէօդիսի:
2) Հանդէս կը գայ ատլէտ եւ ըմբիշ Մ. Լիտվինովը, որ կը կատարէ՝
ա) Մարզութիւններ՝ ծանրակշիռ մարզաքարերով,
բ) Երկաթի ծալումը գօտիի շուրջը,
գ) Շէնքերի համար գործածվող 100 փութ ծանրութիւն ունեցող երկաթէ գերանի ծալումը պարանոցի վրա՝ 20 մարդկանց միջոցով (երկաթը մինչև ծալումը հասարակութիւնը կարող է ստուգել:
դ) 15 փութ ծանրութիւն ունեցող քարի կոտրատումը պ. Լիտվինովի կրծքի վրա, երկու դարպինների միջոցով:
ե) Ներկայ գտնվող հասարակութիւնից՝ ամենածանրակշիռ անձերից 3 հոգու մի ձեռքի վրա բարձրացումը:
Վերջին երեք գործողութիւնները կատարելու ժամանակ կարող են ներկայ գտնվել բժիշկներ: Այն անձը, որը կարող կը լինի կատարել յիշեալ գործողութիւնները, պ. Լիտվինովը իր կողմից իբրև պրեմիա կը տայ նրան 100 րուբլի:
3) Հանդէս կը գայ մարդ օձ ԲՈՒԶԻՕՆԻ: 4) «Ապաշի» պարը, որ կը կատարեն ՐՈՒԺԱՆՍԿԻ-ԲԱՐՍԿԻ եւ ԼԻԴԻՆԱ: 5) «Մակսիմ Գօրկիի» տիպերը — կը կատարէ ՐՈՒԺԱՆՍԿԻ-ԲԱՐՍԿԻ: 6) Տեղացի մանկահասակ պարողներ կը կատարեն կովկասեան ազգային պարեր, այն է՝ լեզգինկա, կինտօուրի եւայլն:
Մանդոլինիստների նուագախումբ:
Յապանդարներ մասնակցութեամբ յայտնի Թառ-ածող Գրիգոր Բա-...
ԱՆՐԱՄԱՍԱԶԵԼԻ ԲՈՒՖԷՏ: Բուֆէտում, էստրադայի վրա պ. ԿՕԽՄԱՆԸ կը կատարէ ՆԵԳՐՆԵՐԻ ՊԱՐԵՐ: Պ. ԼԵՐԻ կարտասանէ զանազան ԿՈՒՊԼԵՏՆԵՐ:
Պտի-շվօ, ծաղիկներ, կոնֆէտտի, ՊԱՐԵՐ
Կը նուագէ Կուրինսկի գնդի զինուորական երաժշտախումբը:
Տոմսակների գներն են { Մեծերի համար 25 կոպ. Երեխաների և աշակերտ. համար 15 կոպ:
Զբօսանքի սկիզբն է ցերեկվայ ժամը 4-ին:

Առևտրի և արդիւնաբեր. մինիստրութեան իրաւասութեան ներքոյ գտնվող

Տ. Մ. ՓԻԼՕՅԵԱՆԻ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԻ ԿՈՒՐՍԵՐԸ

յանձնարարում են առևտրական հիմնարկութիւններին հաշուապահներ, նրանց օգնականներ, գանձապահներ և ուրիշ առևտրական ծառայողներ, որոնք աւարտել են կուրսերը և աչքի են ընկնում իրանց գովելի մասնագիտութեամբ և անդադար վարքով: Դիմել կուրսերի հիմնադրին՝ առևտր. գիտութ. կանդիդատ Տ. Փիլօյեանին, Թիֆլիս, Միխայլովսկի պրօսպեկտ № 24|4.
(ու. կ.) առ. 465. 2—2

ԹԻՖԼԻՍԻ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
երթեւկ հիւանդների համար ամեն օր, Վօկզալնայա 8, տ. Ընֆիաճեանցի:
Տելեֆօն 695
Ե Գ. ՖԷԴՕՐՕՎ ամեն օր, բացի չորեքշաբթի և կիրակի օրերից, 8½-ից մինչև 9½, ներքին հիւանդ.:
Վ. Դ ԳԱՄԲԱՇԻՁԷ ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, 11—12 ժամը, ներքին և երեխաների:
Բ. Լ. ՊՕՊՕՎԵԱՆ երկուշաբթի, չորեքշաբթ, հինգշաբթի և շաբաթ 12—1 ժամը, կոկորդ քթի և ականջի:
Գ. Մ. ՄԱԿԱՐԵԱՆ երեքշ. և ուրբաթ օրերը 12—1 ժ., ներքին:
Ա. . ԴԻԱՍԱՄԻՁԷ ամեն օր, 11½-ից մինչև 12½ ժ., սիֆիլիս և կաշուէ հիւանդութիւններ:
Ն. . ՄԵԼԻՔՕՎ ամեն օր, խիրուրգիական և կանաց հ. 1—2 ժամը:
Ի. Գ ԳՕՄԱՐԹԷԼԻ ամեն օր, ներքին և երեխաների, 2—3 ժամը:
Բ. Լ ՄՈՒՍԽԷԼՕՎ ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, 2—2½ ժ., աչքի հիւանդ.:
ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ
Ա. Գ ՄԻՐԶՕՅԵԱՆ ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, 6—7 ժ., ներքին և երեխաների:
Ն. Գ ՁԻՁԻՆԱՁԷ ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, 6—7 ժ., ներքին և երեխաների:
Հիւանդանոցում կատարվում են միկրօսկօպիական, բակտէրիօլօգիական և քիմիական հետազօտութիւններ, նոյնպէս ծաղիկի պատուաստում և ծծմայրերի քննութիւն: Հար խորհրդի համար 50 կոպէկ:
(մ.) ա. 38. 100—42

Կնանց I հիւանդանոց
Ծննդաբերական բաժանմունքով:
Բէբուտօվսկայա փող. 58, տելեֆօն 230.
Բաց է ամբողջ տարին: Ամառը բժ. Մ. Գ. ՄԿՐՏՉԵԱՆՑԸ մնում է հիւանդանոցում:
(չ. կ.) (առ.) 462. 10—2

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
ՎԱՀԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻՆ
Ընդունում է հիւանդներին (բղի, քթի և ականջի հիւանդ.)
Կովկասեան հանքային Ջրերում,
Մայիսի 1-ից մինչև սեպտեմբեր:
Пятигорскъ, Верхн. бульваръ., д. кн. Гирей.
(հ. կ.) (առ.) 370. 10—7

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ
Մայիսի 20-ից ընդունում է հիւանդներ Կովկասեան հանքային Ջրերում:
Հասցէն՝ ԷՍՍԷՆՏՈՒԿԻ, Վերխնիայա Կուրսովայա փողոց, տ. Վվէդենսկու Эссентуки, Верхняя Курсовая ул., дача Введенской.
(ե. հ. կ.) (ա.) 433. 10—5

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Ա. ՔԱԹԱՆԵԱՆ
Մայիսի 15-ից ընդունում է հիւանդներ Կովկասեան հանքային Ջրերում:
ՊԵԱՏԻԳՕՐՍԿ, Վերխնի Բուլվար, տ. Գիրէյի, № 14. Пятигорскъ, Верхній Бульваръ № 14, д. Гирей.
(օ. մ.) (10 ա.) (10 վ.) 434. 20—5

ԷՍՍԷՆՏՈՒԿԻ ✦ ՊԵԱՏԻԳՕՐՍԿ ✦ ԿԻՍԼՕՎՕԴՍԿ
ԲԺԻՇԿ
ԱՐԱՄ ՄԿՐՏՉԵԱՆՑ
Մօսկվայի Կայսերական Համալս. կանանց հիւ. կլինիկայի ասիստենտ:
Կանանց հիւանդութիւններ և մանկաբարձութիւն:
Հասցէն և ընդունելութեան ժամերի մասին տեղեկանալ «Պրովալի» դրասենեակից կամ «Пятигорское Эхо» լրագրից:
(չ. կ.) (առ.) 463. 10—2

Հինգշաբթի, մայիսի 28-ին
Տեղի կունենայ
Թիֆլիսի Հայ Գիւղատնտեսական ու Տնայնագործական Ընկերութեան
Տարեկան ընդհ. ժողովը
Նիւթը՝
1) Կանոնադրութեան փոփոխութեան զեկուցումը.
2) Անցեալ գործունէութեան տեղեկագիրը.
3) Ընտրելու պաշտօնատար անձեր և վերստուգող յանձնաժողովի անդամներ.
Ընկերութեան անդամ գրվել ցանկացողները կարող են դիմել վարչութեան գանձապահ տիկին Մարտիրոսեանին, նաև ժողովի օրը մինչև նիստի բացումը:
Անդամավճարն է 3 րուբլի:
Սկիզբն է 8 ժամին երեկ.
Կովկ. Գիւղատ. Ընկ. դահլիճում:
Կարող են ներկայ լինել նաև կողմ. անձեր:
(կ. հ.) (ա.) 478. 2—1

Ամառվայ ամիսների համար
ՄԵԾ-ՂԱՐԱՔԻԼԻՍԱՅՈՒՄ
հիմնված են
Ջրի դասընթացքներ
Կամնատնտեսութիւնից և Ջուլհակութիւնից:
Ցանկացողները կարող են դիմել տեղեկութիւնների համար Ա. Քալանթարին Թիֆլիսում, Գրիբօեդօվսկայա № 5.
(կ. չ. շ.) (առ) 480. 6—1

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ—ՊԱՆՍԻՕՆ
և
ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶ
Ս. Մ. Աղուբեան-Երկայնաբազուկի
Յունիսի 1-ից կը սկսվեն ամառային պարապմունքները: Ընդունվում են աշակերտուհիներ և աշակերտներ բոլոր միջնակարգ դպրոցները մտնելու համար պատրաստելու:
(կ. հ. շ.) (առ) 476. 3—1

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՈՒՄ

Այսօր Վեհափառ Կաթողիկոսը սպասվում է Օդեսսայում:

Այնտեղից Կաթողիկոսը անմիջապէս կուղևորվի Պետերբուրգ ներկայանալու Թագաւոր Կայսրին:

Այդպիսով Կաթողիկոսի վաղուց սպասվող գալուստը իրողութիւն է: Եւ շատ կարևոր գործեր, որոնք կապված են Էջմիածնի և Կաթողիկոսի անձնաւորութեան հետ, կը ստանան օրինաւոր ընթացք և գոհացուցիչ լուծում:

Շնորհաւորում ենք Վեհափառի գալուստը և ցանկանում ենք, որ նրա կաթողիկոսութիւնը լինի մի լուսաւոր էջ Էջմիածնի վերջին տասնեակ տարիների պատմութեան մէջ, որ չափազանց շատ ունէր վիշտ և կսկիծ պատճառող երեսներ:

Մատթէոս Իզմիրլեանը յայտնի է եղել մինչև այժմ իբրև խոհուն և միևնոյն ժամանակ հաստատակամ մի անձնաւորութիւն: Նա կարողացել է ըմբռնել ժողովրդի շահերը և նրանց պաշտպանել հեղինակօրէն: Գործելով Կ. Պոլսում ազգային ժողովի հետ միասին, նա պաշտպանել է այդ ընտրողական սահմանի իրաւունքները և հիմնել է իր գործունէութիւնը օրինապահութեան վրա, առաջ մղելով պարտականութիւնների սկզբունքը:

Ժողովրդական շահերի հարազատ ըմբռնումը, օրինապահութիւնը և պարտականութիւնների կատարման պահանջողութիւնը՝ կապված հաստատակամքի հետ՝ տալիս են այն ամբողջութիւնը, որ կարևոր է Էջմիածնի Հովւապետի բեղմնաւոր և հեղինակաւոր գործունէութեան համար:

Հայ ժողովուրդը յոյս ունի, թէ Իզմիրլեան Կաթողիկոսը իր գործունէութեամբ մոռացնել կը տայ այն անվստահութիւնը, որ առաջ է եկել հայ ժողովրդի մէջ դէպի էջմիածնական գործավարութիւնը, և թէ բարոյական ոյժ ու իրական զարգացում կը ստանան այն կրթական և այլ կուլտուրական ձեռնարկութիւնները, որոնք կապված են Էջմիածնի և Կաթողիկոսի իրաւասութեան հետ:

Կաթողիկոսը կարող է գտնել աջակիցներ իր ժողովրդի զանազան խաւերից՝ մշակելու իր առաջ դրված խնդիրները և կատար ածելու նպատակայարմար ճանաչված ծրագիրները: Եթէ այդ աջակիցների թիւը այսօր շատ մեծ չէ երևում, նա կաճի և կը մեծանայ, երբ կը սկսվի կանոնաւոր գործունէութիւն Էջմիածնում և հող կը ստեղծվի իրական ստեղծագործական աշխատանքի համար:

Ա. Քալանթար

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՇՈՒՐՋԸ

Կ. Պոլիս, 22 մայիսի

Ռուսաց դեսպան Զինօվևվի հասցէին ուղղված զրպարտութիւնը, որ խորապէս յուզեց այստեղ բոլոր կառավարական և հասարակական շրջանները, դրականապէս հերքվում է Բ. Դրնից— Բերլինում՝ Թիւրքաց դեսպանի միջոցով, Պարիզում՝ «Մատէնի» թղթակցի միջոցով: Բերլինում Թիւրքաց դեսպանին յանձնարարված է հերքել «Լօկալ Անցէյգէր» թերթում, որի թղթակիցն առաջին անգամ բաց թողեց այդ զրպարտութիւնը: Պետ. Հեռ. Գործակալութեան թղթակիցը, մեծ վէզիրը և արտաքին գործերի մինիստրը լիազորված են ամենակտրուկ կերպով հերքելու «Լօկ. Անց.»-ի լուրը: Ոչ մի փաստաթուղթ այստեղի դեսպաններից ոչ մէկի ստորագրութեամբ Եըլդըզ-Քեօշկում չէ գտնված:

Զինուորական վարչութիւնը պաշտօնապէս լրագիրներին և կառավարական հաստատութիւններին հրամայեց «Մահմեդական Ասսօցիացիան» անուանել «Վաթան», նրա հրատարակած լրագրի անունով, որովհետև նրա յանցանքները անարժան են մարգարէի անունը կրելու:

Յամառ լուրեր են պտտում, թէ Կրետէ են ուղարկվում մի գրահանաւ և երկու յածանաւեր:

Իզմիրլեան Կաթողիկոսը վաղը մեկնում է Պետերբուրգ: (Հ. Գ.)

Սալոնիկ, 22 մայիսի

Վերջին ժամանակս սպանութիւնները Մակեդօնիայում դարձեալ սաստկացան: Կառավարական իշխանութեան գրաւած դրութիւնը նպաստում է հին անհաշտելի տարրերին վերսկսել նախկին յանցաւոր գործունէութիւնը յանուն ինչ-որ ազգային խնդրի:

Վերջին 20 օրվայ ընթացքում սպանվեցին 20 բուլղարներ. աւելի յաճախ սպանվում են յունաց կոմիտէտի գործակալներից: Սկէչ քաղաքում մայիսի 19-ին յոյները սպանեցին ռուսաց ֆաբրիկաների մատակարար յայտնի գործարանատէր բուլղար Հաջի-Գեօրգիևին: Իշխանութիւնները համարեա չըմեղ են: Հիմք կայ ենթադրելու, որ բուլղարների կողմից բեպրեսիաներ կը սկսվեն. այն ժամանակ կը սկսվի հին արիւնալի կռիւը, որ կարող է վատթարացնել դրութիւնը Մակեդօնիայում: (Հ. Գ.)

«Նէօյէ-Ֆրէյէ-Պրեսսէ» լրագրին հեռագրում են Բէլգրադից, որ Թիւրքական սահմանագլխի վրա, Վրանիայի մօտերքում, նորից արիւնահեղ ընդհարում է տեղի ունեցել սերբիական սահմանապահների և Թիւրքերի միջև:

Երկու կողմից էլ կան մի քանի վիրաւորվածներ ու սպանվածներ:

Յուլիսի 5-ին Սալոնիկում նշանակված է երիտասարդ-Թիւրքերի կօնգրէսը հակասահմանադրական դաւադրութիւնների դէմ միջոցներ մշակելու նպատակով:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՇՈՒՐՋԸ

Թաւրիզ, 22 մայիսի

Թիւրքաց հիւպատոսարանում բաստ նստածների թիւը աստիճանաբար պակասում է. այժմ այդպիսիներից կան հազիւ քսան հոգի:

Քաղաքում թռուցիկներ են տարածված, որոնցով խիստ խօսքերով դատափետվում է Սաթթար-խանի և Բաղր-խանի նախկին ամբողջ աւազակային գործունէութիւնը և այժմեան վարմունքը. նրանց պրէստիժը ազգաբնակութեան և ֆէդայիների մէջ չափազանց ընկաւ. ոչ ոք այլևս նրանց սարդար չէ կոչում:

Վաճառականները՝ սխալ մեկնութիւնների առիթ չը տալու համար՝ շուկաները բացին: Նոյնիսկ մայիսի 21-ին, Մուհամմէդի մահվան օրը, քաղաքում տիրում էր լիակատար հանդըստութիւն: (Հ. Գ.)

Բերլին, 22 մայիսի

Վօլֆին հեռագրում են Թէհրանից. «Պաշտօնապէս տեղեկացվում է, որ սիփէհդարը ընդունեց Գիլանի և Մազանդարանի նահանգապետի պաշտօնը: Շէրիֆ-ուդ-Դօվլէն նշանակվեց Ղազվինի նահանգապետ: Նացիօնալիստները այս վերջին դէպքից դժգոհ են»: (Հ. Գ.)

Թէհրան.—Չը նայելով որ քաղաքում արտակարգ պահպանութիւն է յայտարարված, այնուամենայնիւ տրամադրութիւնը յուզիչ է:

Բազմամարդ ամբոխը ցոյց արեց անգլիական դեսպանութեան առաջ, պահանջելով անմիջապէս կատարել իրանց տուած խոստումները և բողոքեց Թաւրիզում ու Գիլանում կատարվող անցքերի առիթով:

Անգլիական դեսպանը անձամբ դուրս եկաւ ամբոխի առաջ և հանգստացրեց նրանց՝ խոստանալով կատարել տրված բոլոր խոստումները:

Ցուցարարները նոյն նպատակով գնացին նաստ-ները, ողջունելով նրանց բարեկամական վերաբերմունքը: («Б.»)

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կովկասի Փոխարքան թոյլ է տուել մի խումբ հայ կանանց՝ կազմակերպել, ի նպաստ Ադանայի կոտորածից փրկվածների, մի հասարակական զբօսանք, որը կը կայանայ Թիֆլիսի Մուշտայիդ այգում: Զբօսանքից ըստացված զուտ օգուտը կուղարկվի Կ. Պոլսի ռուսաց դեսպանին՝ իր նպատակին գործադրվելու համար:

Վիեննա, 22 մայիսի

Ֆրանց-Յօվսէփ կայսրից հանդիսաւոր ունկնդրութեան ընդունվեց օսմանեան պատգամաւորութիւնը՝ գլուխ ունենալով Թէվֆիկ փաշային, որ եկել է Մուհամմէդ V-ի գահակալութեան մասին ազդարարելու համար: Պատգամաւորութիւնը կայսրին յանձնեց սուլթանի սեփական ձեռքով գրված նամակը: (Հ. Գ.)

Մօսկվայում լուր է տարածված, որ Կովկասի Փոխարքայ կոմս Վօրօնցօվ-Դաշկօվը արդարև ստանձնելու է Մօսկվայի գեներալ-նահանգապետի պաշտօնը: («Сл.»)

Բէլգրադի պալատական խաւերին մօտիկ շրջաններում խօսում են, որ արքայազն Գէօրգիի և մայոր Օկանովիչի միջև առաջացած միջադէպը լուրջ բնաւորութիւն է ստացել: Արքայազնը ցաւ է յայտնում, որ նա չէ կարող մայորին մենամարտի հրաւիրել: Օկանովիչը պատասխանել է, որ նա միշտ պատրաստ է ընդունելու: Խօսում են նոյնպէս, որ արքայազն Գէօրգին վճռականապէս յայտնել է, որ երբեք չի հեռանայ Սերբիայից:

ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆԸ

Արևելքում բարեգործական օգնութիւն հասցնող Գերմանական Դաշնակցութիւնը (Աւետարանական Ընկերութիւն) ուղարկել է մեզ տպագրելու մի շրջաբերական, որ նկարագրում է Կիլիկիայի ջարդերի վայրերը: Ահա դրա թարգմանութիւնը.

Մարաշից ուղևորվեց բժշկական մի արշաւախումբ, բաղկացած քոյր Պաուլա Շէֆերից, սարկաւագ Շալքից, գթութեան

[illegible]

ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

Թաւրիզ, 18 մայիսի

[illegible]

...րական երաժշտախումբը: Արձակվեցին հրթիռներ:

Իբօ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄՏՔԵՐ ԵՒ ՓԱՍՏԵՐ

Չէ կարելի չը տեսնել, որ հայութիւնը կամ աւելի ճիշդն ասած՝ հայ ժողովուրդը Թիւրքիայում, Պարսկաստանում և նոյնիսկ Ռուսաստանում գտնվում է ճգնաժամային բոպէների մէջ և կանգնած է ծանր, պատասխանատու բոպէների առաջ: Թիւրքիայում վերջերս կատարված հայերի ջարդերը (Կիլիկիայում), նոր ջարդերի լուրը (Կեսարիայում), մահմեդական ֆանատիկոսութեան բռնկման հաւանականութիւնը, չը դադարող լուրերը, թէ Թիւրքիայի հայերը Իզմիրլեան Կաթողիկոսի միջոցով մտադիր են դիմել Ռուսաստանին և խնդրել նրա հովանաւորութիւնը՝ Հայաստանի վրա, Պարսկաստանի դէպքերը և հայ ժողովրդի սոսկալի թշուառութիւնը այդ երկրում, վերջապէս մեզ մօտ, Կովկասում, սկսված և շարունակվող թիւրիմացութիւնները յուզում, խռովում են մտքերը, թանձրացնում, խտացնում են հորիզոնը և մի ամբողջ ճգնաժամ ստեղծում բովանդակ հայութեան մէջ:

Եւ նկատվում է ընդհանուր շփոթութիւն, անկարելի է լինում պաղարիւնութեամբ, սառնասրտութեամբ դատել, քննել դրութիւնը, կրիտիկական բոպէից դուրս գալու միջոցների մասին մտածել: Չը կան հեղինակաւոր ձայներ, չը կայ միութիւն, համերաշխութիւն գործելակերպի մէջ. վերջին տարիների կուսակցական, նեղ կուսակցական պայքարները—չը պէտք այլ փակենք մեր աչքերը—խոր վէրք, անջրպետ են փորել ժողովրդի զանազան դասակարգերի, ինտելիգենցիայի և գործողների զանազան խմբերի մէջ: Թէ օսմանեան պարլամենտում, թէ ռուսաց Պետական Դումայում չունինք այնպիսի արժանաւոր, հեղինակաւոր ներկայացուցիչներ, որոնք կարողանային որևէ դարման անել, որևէ օգնութիւն հասցնել մեզ մեր ներկայ ճգնաժամային դրութեան մէջ: Այդ կողմից մանաւանդ ցաւալի է մեր ռուսահայերի դրութիւնը. մեր quasi-ներկայացուցիչը չունի ոչ մի հանգամանք իրան հայ ժողովրդի հետ կապված նկատելու, ոչ ևս հայ ժողովուրդը նրան կարող է իր ներկայացուցիչը համարել:

Եւ, վերջապէս, ինչ կարող է անել մի անձն, որ ամբիոն բարձրանալիս՝ ամենքը շտապում են դուրս գալ դահլիճից, որն անկարող է շարժել դէպի իրան որևէ յարգանք և ունենալ համարում որևէ գործող կուսակցութեան շրջանում:

Մնում է օտար, միջազգային մամուլը, միջազգային համակրութիւնը:

Այդ կողմից ևս բաղդաւոր չենք: Վերջերս մենք եւրոպական մամուլի մէջ աւելի շատ աննպաստ, անհամակրական վերաբերմունք տեսանք դէպի մեզ, քան համակրական: Ի հարկէ, «Новое Время», «Русское Знамя» և նման թերթերից մենք ոչինչ լաւ և արդար բան մեզ հայերիս վերաբերմամբ սպասելու չենք: Միւս կողմից առանձին նշանակութիւն և ազդեցութիւն ունենալ չեն կարող մեր ցաւերին դարման տանելու տեսակէտից եւրոպական մամուլի այն մասի յօդուածները, որ համակրութեամբ և արդարութեամբ է վերաբերվում մեզ, որովհետև այդ համակրանքը լոկ պլատոնական է և արտայայտված շատ հեռուից:

Մեզ համար նշանակութիւն ունի, կարևոր նշանակութիւն ռուսական և թիւրքական մամուլի վերաբերմունքը դէպի մեր ներկայ ճգնաժամային դրութիւնը: Մանաւանդ մեծ նշանակութիւն ունեն ռուսական ազատամիտ, պրոգրէսիվ և անաչառ, անկողմնակալ մամուլի կարծիքները, ցուցմունքները, որովհետև այդ մամուլը, վերաբերվելով խնդրին միանգամայն օբեկտիվ, անաչառ, արդարութեան, պետական առողջ քաղաքականութեան նկատումներով, կարող է ցոյց տալ մեզ և իրական միջոցներ դուրս գալու մեր ներկայ ճգնաժամից, մանաւանդ որ այդ մամուլը պախարակում է և զանազան կառավարչական շրջանների անարդար և կարճատես քաղաքականութիւնը մեր վերաբերմամբ:

Այդ տեսակէտից՝ մենք անհրաժեշտ ենք համարում տալ, թարգմանաբար, «Слово» թերթի մի առաջնորդող յօդուածը, տպված № 788-ում, «Հայկական կոտորածը և ձերբակալութիւնները Կովկասում» վերնագրով:

Շահրիար

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻՑ

Նոր-Բայազէտ, 19 մայիսի

Մեր քաղաքը նոյնպէս ազատ չը մնաց խուզարկութիւններից: Ի միջի այլոց խուզարկվեցին և բանտարկվեցին Յովհաննէս Իսուփեան, Յակոբ Փիլոյեանց և Խաչատուր Բունիադեանց: Վերջին երկուսի մօտ խուզարկելու ժամանակ ժանդարմները գտել են զէնքեր: Իսկ Յ. Իսուփեանցից տարել են գրքեր, բրօշիւրներ և թղթեր: Յ. Փիլոյեանցի մօտ արձանագրութիւն կազմելով, խուզարկողները յայտնեցին, որ պէտք է գնայ Նովօչերկասկ, որտեղ դատելու են նրան: Յ. Փիլոյեանց ծառայում է հաշտարար դատարանում, սեկրետարի պաշտօնում: Ժողովրդի միտքը այլայլված է: Ոչ ոք իր գործին սրտով չէ նայում: Շատերը կարծում են, որ էլի սպասվում են խուզարկութիւններ և բռնութիւններ:

Քաղաքային աւագ Ստ. Բատիկեանց երէկ ուղևորվեց Թիֆլիս՝ Փոխարքային ներկայանալու համար: Նա ընտրված է Երևանի քաղաքագլխի և Ալեքսանդրապոլի աւագի հետ միասին, միջնորդելու ուր հարկն է ժողովրդի մի քանի կարիքների մասին:

Անձրևները յաջորդաբար տեղում են. հացը, որ քիչ էր մնում բարձր գին ստանար, դարձեալ էժանացաւ, այն է՝ 1 ր. 45 կ. և 1 ր. 50 կ. պուդը:

Փարս

ՆԱՄԱԿ ՄՈՍԿՎԱՅԻՑ

17 մայիսի

Այսօր, հայոց եկեղեցում, կրկին կայացաւ ծխականների ընդհանուր ժողով:

Ց. աւ.-ք. Պօպօվեան ժողովի սկզբում յայտնեց, որ ամսիս 15-ի ընդհ. ժողովում ընտրված երկու պատգամաւորները հրաժարվել են զանազան պատճառներով, ուստի հարկաւոր է նոր ընտրութիւններ կայացնել: Նա առաջարկեց ընտրել պրեզիդիում:

Ժողովականների ցանկութեամբ ժողովի նախագահ ընտրվեց Ց. աւ.-ք. Պօպօվեան, իսկ քարտուղար՝ Էմմանուէլ քահ. Նազարեան:

Այդ առիթով խօսեցին բանաստեղծ Ալ. Ծատուրեան, բժ. Շահ-Նազարեան, Նիկ. Ժամհարեան և ուրիշները:

Բոլոր ճառախօսներն էլ գտնում էին, որ ներկայ ժողովը ազգային լինելով, պէտք է ընդարձակել նրա սահմանները, ընդլայնել նրա շրջանակը: Ներկայ ժողովը պէտք է տեղական հայերի ընդհ. հասարակական ժողով լինի և ոչ թէ ծխականների ժողով,—ասում էին հռետորները: Ներկայ ժողովին հասարակական բնոյթ տալու միտքը ամենաջերմ կերպով պաշտպանում էր Նիկ. Ժամհարեանը:

Ապա կարդացվում է նախկին արտակարգ ընդհ. ժողովի արձանագրութիւնը:

Նախ միաձայն պատգամաւոր ընտրվեց Օդեսսայում գտնվող Ստ. Մամիկոնեան:

Ժողովը կարծես թէ կամեցաւ բաւականանալ մի մարդով միայն:

Նիկ. Ժամհարեան առաջարկում է ընտրել մի քանի հոգուց բաղկացած պատգամաւորութիւն և ուղարկել Պետերբուրգ, որպէսզի այնտեղից Իզմիրլեանին ուղեկցէ Մոսկվա:

Ալ. Ծատուրեան բողոքում է այն բանի դէմ, որ գաղութը, ընտրելով միայն Ս. Մամիկոնեանին, կամենում է «էժան պրծնել»: Նա պնդում է, որ, համաձայն վերջին ընդհ. ժողովի որոշման, ներկայ ժողովը պէտք է հրաժարված երկու ներկայացուցչի փոխարէն նորերի ընտրութիւն կայացնէ:

Ծատուրեանի այդ առաջարկութիւնն ընդունվեց առանց վիճաբանութեան և ձեռք զարկվեց պատգամաւորութեան ընտրութեանը:

Թերթիկներով ընտրվեցին պրոֆ. Խալաթեան և բժ. Շահ-Նազարեան, որոնք և պէտք է դիմաւորեն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Իզմիրլեանին Օդեսսայում: Չը մոռանանք ասել, որ Ստ. Մամիկոնեան գաղութի երրորդ ներկայացուցիչն է: Եւ որովհետև, շատերի ասելով, պր. Խալաթեան (նա բացակայ էր ժողովից) հրաժարվելու է Օդեսսա գնալուց, այդ պատճառով, գաղութի ներկայացուցիչներ կը լինեն՝ բժ. Շահ-Նազարեան և բժ. Սուրէնեան (չորրորդ ընտրեալ):

Ասում են, որ պ. Մամիկոնեանը նոյնպէս հրաժարվելու է գաղութի ներկայացուցչութիւնից:

Այնուհետև կարիք զգացվեց ընտրել մի յանձնաժողով, որպէսզի հոգայ այն բոլոր ծախքերը, որոնք կապված են Իզմիրլեանի Պետերբուրգից Մոսկվա գալու հետ:

Յանձնաժողովի անդամներ ընտրվեցին հետևեալները. Տէր-Մկրտչեան, Յով. Ժամհարեան, Մկր. Տէրեան, Խրիմջեան, Դուլգարեան, բժ. Սուրէնեան, Մասլով, պրոֆ. Գր. Խալաթեան և Բորիս Գէորգեան, Նիկ. Արղումանեան, Շորշորեան և Բունեաթեան:

Հրաժարվածների թւումն էր նաև բանաստեղծ պ. Ալ. Ծատուրեան, որը 19 ձայնով յանձնաժողովի անդամ ընտրվեց:

Ժողովին ներկայ էին «Русское Слово» և «Ранное Утро» թերթերի թղթակիցները:

Nota Bene

ՄԻ ՀԵՐՔՈՒՄՆ

«Новое Время» ռուսական թերթի մայիսի 9-ի համարում տպված էր Թիֆլիսից գրված մի թղթակցութիւն «Ձերբակալութիւններ և խուզարկութիւններ» վերնագրով, որի մէջ թղթակիցը խօսելով Կովկասի զանազան քաղաքներում, նոյնիսկ Աստրախանում կատարվող անակնկալ խուզարկութիւնների և ձերբակալութիւնների մասին հայ ինտելիգենցիայի շրջանում, ամբաստանութեամբ թէ նրանք (ձերբակալվածները) պատկանում են «Դաշնակցութիւն» կոչված հայ յեղափոխական կազմակերպութեան, յայտնել էր և այն, թէ ի թիւս ձերբակալվածների (Աւ. Ահարոնեան, Ալէքսանդր Մելիք-Ազարեան, Ստեփան Մալխասեան, Մեհրաբեան, Մինաս Բերբերեան և այլք) գտնվում է նաև Կովկասի Հ. Բ. Ընկ. խորհրդի նախագահ, երդուեալ հաւատարմատար պ. Ս. Ցարութիւնեանը: Յօդուածի վերջում թղթակիցը՝ ոմն B—янъ յայտնում է, թէ Էջմիածնի ճեմարանի ռեկտոր և գրող Մինաս Բերբերեանի ձերբակալութիւնը շատ մեկնութիւններ է յարուցել, որովհետև Մ. Բերբերեանը ոչ միայն դաշնակցական չէ, այլ և հանդիսանում է «Դաշնակցութեան» կատաղի և վտանգաւոր հակառակորդներից մէկը և նա մէկն է այն սակաւաթիւ յանդուգներից, որոնք, անգիտութեան տալով և արհամարհելով «Դաշնակցութեան» սպառնալիքները, համարձակ մերկացնում են մամուլի մէջ կուսակցութեան գործունէութեան անդրվարագուրային կողմը:

Այժմ նոյն թերթի մայիսի 15-ի համարում (№ 11915) տպված է երդուեալ-հաւատարմատար պ. Սամսոն Ցարութիւնեանի հետևեալ հերքումը, նամակ խմբագրութեան բաժնում.

Այս րոպէիս կարդացի «Новое Время» մայիսի 9-ի, № 11909, ուր, Թիֆլիսից գրված թղթակցութեան մէջ, կայ մի աններելի սխալ. Թղթակիցը հաղորդում է, թէ ի թիւս այլ հայերի, ձերբակալված՝ Դաշնակցութիւն կուսակցութեանը պատկանելու մեղադրանքով, ձերբակալված եմ իբր թէ և ես, նախագահ Կովկասի Հայոց Բարեգ. Ընկերութեան, երդուեալ-հաւատարմատար Ցարութիւնեան: Այդ տեղեկութիւնը անպայման սխալ է, սուտ իմ վերաբերմամբ: Չէ կարող լինել նոյնիսկ ամենահեռաւոր առիթ ենթադրելու այդպիսի մի միտք, որովհետև, ինչպէս յայտնի է տեղական հայ և ռուս մամուլից, ես միշտ հանդիսացել եմ հակառակորդ յիշեալ կուսակցութեան:

ՄԻ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

«Մշակի» № 106-ի մէջ տպված «Մէտ» ստորագրութեամբ մի յօդուածը՝ «Հոգաբարձական ընտրութիւններ» վերնագրով առիթ է տուել զանազան տարաձայնութիւնների այն տեսակէտով, թէ այդ յօդուածի մէջ կան կէտեր հակառակ «Մշակի» մինչև այսօր քարոզած մտքերի և գաղափարների: Պարտք ենք համարում յայտնել, որ այդ յօդուածը ուղարկված է մեր գաւառական թղթակիցներից մէկից և չէ պատկանում խմբագրական կազմին պատկանող որևէ աշխատակցի: Այդ յօդուածի մէջ արտայայտված մի քանի մտքերի հետ մենք համաձայն չենք, որոնց մասին մենք կը խօսենք յաջորդ անգամ: Այդ յօդուածը առիթ է տալիս մեզ մի անգամ ևս արտայայտելու մեր կարծիքը և համոզմունքը մեր եկեղեցական մի քանի հարցերի մասին:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՈՒՄԱ

(Հեռագրով)

Պետերբուրգ, 22 մայիսի

116-րդ նիստը բացվում է Խոմեակովի նախագահութեամբ:

Մինիստրների օթեակում նստած են մինիստրների խորհրդի նախագահը, արդարադատութեան, արտաքին գործերի մինիստրները, սինօդի օբէր-պրոկուրօրը և նրա օգնականը: Վերնասրահները լի են հասարակութեամբ:

Կամէնսկին զեկուցանում է դաւանաբանական հարցերի մասնաժողովի զեկուցումը՝ փոփոխելու այն օրէնսդրութիւնները, որոնք վերաբերում են մի դաւանութիւնից միւսին անցնելուն:

Մասնաժողովի կատարած ամենագլխաւոր փոփոխութիւնը կայանում է նրանում, որ մասնաժողովը մերժեց մինիստրական օրինագծի խմբագրութիւնը այն մասին, որ 21 տարեկան քրիստոնեաները, որոնք ցանկանում են միանալ այն ոչ քրիստոնէական դաւանութեան, որին մինչև քրիստոնէութիւն ընդունելը պատկանում էին իրանք, կամ նրանց ծնողները, կամ պապերը, պէտք է հանվեն քրիստոնեաների ցուցակից, և 18 ձայնով ընդդէմ 10-ի որոշեց, որ ամեն մի 21 տարեկան անձն իրաւունք ունի ամեն տեսակ դաւանութիւն ընդունելու:

Առաջարկվում է հռետորների ցուցակագրութիւնը դադարեցնել: Գրվել են 81 հոգի: Առաջարկութիւնն ընդունվում է:

Մինիստրների խորհրդի նախագահը, ընդգծելով որ ինչ չափով եկեղեցին պէտք է միանգամայն անկախ լինի զուտ եկեղեցական կառավարութեան դաւանաբանական և կանոնական հարցերի շրջանում, այն չափով էլ պետութիւնը պարտաւոր է իրան վերապահել եկեղեցու և պետութեան փոխադարձ յարաբերութիւնները կանոնաւորելու ազատութիւնը, վճռականապէս խօսում է քրիստոնէութիւնից ոչ քրիստոնէութեան անցնելու որոշման դէմ, մատնանիշ անելով, որ աշխարհի բոլոր երկրների օրէնսդրութիւնների մէջ խղճի ազատութեան բնական սկզբունքը զիջել է ժողովրդական ոգուն, ժողովրդական հաւատալիքներին և ժողովրդական աւանդութիւններին:

Այդպիսի զիջում առանձնապէս անհրաժեշտ է ռուս ազգաբնակութեան մէջ: Չէ կարելի մոռացութեան տալ, որ այդ օրէնքը պէտք է հաստատէ Ռուսաց Ցարը, որ հարիւր միլիոն ռուս մարդկանց համար, եղել է, կայ և կը լինի Ուղղափառ Ցար:

Ստոլիպինի ճառը, որ տևում է մի ժամից աւելի, ընդհատվում է յաճախ կենտրոնի մի մասի և աջակողմեանների բուռն ծափահարութեամբ:

Ժամը 3 և 31 րոպէին յայտարարվում է ընդմիջում:

Նիստը վերսկսվում է ժամը 4 և 4 րոպէին:

Եւլօգի եպիսկոպոսը, հաւանելով մինիստրների խորհրդի ճառը, գտնում է, որ դաւանաբանական մասնաժողովը դուրս է եկել կառավարական օրինագծի շրջանակներից: Քննադատելով մասնաժողովի զեկուցագիրը և ապացուցելով մասնաժողովի մերժած լրացումների կարևորութիւնը, հռետորը անում է մի քանի ուղղումներ (ծափ. աջից):

Լէոնով հոկտ. 17-ի միութեան կողմից յայտնում է, որ ֆրակցիան ձայն կը տայ այժմեան օրինագծի օգտին և մի քանի ուղղումներ է անում միայն:

Մակլակովը ասում է, որ կառավարութիւնը հարցադրումը սկզբունքայինից անցել է գործնական հողին. փոխելով խղճի ազատութեան սկզբունքը, կառավարութիւնը դուրս չէ գալիս գործնական դժուարութիւններից: Հռետորը վերջացնում է այս խօսքերով. «Ես այնքան միամիտ չեմ, որ մտածեմ, թէ կառավարութիւնը, այնքան շատ երերվելով աջ ու ձախ, մի ճառով կարող է երաշխաւորանք տալ այն քաղաքականութեան համար, որին մտադիր է հետևել: Սակայն այդ օրէնքի վերաբերութեամբ, ես բայց և այնպէս, մի նշան եմ տեսնում. այդ նշանը կարելի է ձևակերպել մի խօսքով.—լիակատար պատրաստակամութիւն՝ ընդունել սկզբունքը լոկ խօսքերով և նոյն տեսակ պատրաստակամութիւն՝ յետ կանգնել այդ սկզբունքից կեանքում» (ծափ. ձախից):

Միտրոֆան եպիսկոպոսը օրինագծում տեսնում է միայն ուղղափառ եկեղեցու իրաւունքների կրճատումն, և կարծում է, որ այլադաւանները, դէպի որոնց ուղղափառ եկեղեցին միշտ էլ համբերատար է վերաբերվել, զուտ շնորհակալութեան սկզբունքից պէտք է ձգտեն ի չարը գործ դնելու և բռնադատելու այն իրաւունքները, որոնց նրանք երբեք չեն պատկանել:

Պալօվիչը յայտնում է, որ նացիօնալիստները կարող են օրինագիծը ընդունել միայն մեծ փոփոխութիւններով:

Տեվկելևը մահմեդական ֆրակցիայի անունից ողջունում է քննվող օրինագիծը, որ մահմեդականներին իրաւունք է տալիս անարգել իրականացնել խղճի իսկական ազատութիւնը (ծափ. օպպօզիցիայի աթոռներում):

Բուլատը, որի ճառը երբեմն աջակողմեանները ընդհատում են իրանց աղմուկով, խօսում է օրինագծի դէմ: Նա ասում է, որ Դումայի մեծամասնութիւնը կարծում է, թէ ժողովուրդը այն աստիճան միամիտ [illegible] թիւնը կը կորչէ, եթէ նրան համեմատելու լինենք միւս դաւանութիւնների հետ: Սիրով, ոչ թէ չարով, ներումով, ոչ թէ վրիժառութեամբ, համբերատարութեամբ, ոչ թէ չարչարանքով, արիւնհեղութեամբ,—դուք կարող էք հզօրացնել այս կամ այն, մասնաւորապէս մեր հաւատը (ծափ. ձախից):

Բէլօուսովը ասում է, որ օրինագիծը պաշտպանութիւն կը գտնի սօց.-դեմոկրատների ֆրակցիայից: Եթէ խղճի ազատութիւն այդ օրինագծով ձեռք էլ չէ բերվում, որովհետև միմիայն տիրող եկեղեցու գոյութիւնը հակասում է խղճի ազատութեան սկզբունքին, բայց և այնպէս այդ օրինագիծը լոյսի մի ճառագայթ է խաւար տիրապետութեան մէջ: Սօցիալ-դեմոկրատները կարծում են, որ եկեղեցին կարելի է պետութիւնից բաժանել սոսկ հիմնադիր ժողով գումարելով (ծափ. ձախից):

Հայր Կրասկէվիչը նկատում է, որ ներկայ օրինագծով ուղղափառ եկեղեցին ոչ թէ կորցնում է, այլ ընդհակառակն մի բան էլ շահում է:

Ուշ լինելու պատճառով նախագահը նիստը փակում է, յայտարարելով՝ որ դեռ խօսելու են 72 հռետորներ: (Հ. Գ.)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

◆ Այսօր, կիրակի, մայիսի 24-ին նշանակված է զբօսանք Հայ Գիւղատնտեսական և Տնայնագործական Ընկերութեան օգտին: Զբօսանքը տեղի կունենայ Թիֆլիսի ժողովարանի նախկին ամարանում այգում: Զբօսանքի ծրագիրը շատ ճոխ է և հետաքրքրական: Ի միջի այլոց [illegible] դրված կը լինեն ջուլհակութեան մեքենաներ և բազմատեսակ գործուածքներ: Զբօսանքի արդիւնքով պէտք է բացվեն արհեստանոցներ գիւղերում հենց ներկայ ամառվայ ընթացքում: Եւ անշուշտ, որքան մեծ լինի արդիւնքը, այնքան աւելի ընդարձակ կերպով կարելի է իրագործել օգտաւէտ նպատակը: Տնայնագործական Ընկերութեան վերջին տարվայ գործունէութիւնը ցոյց է տալիս, որ գիւղական արհեստագործութիւնը ժողովրդական պահանջ է, և եթէ կարելի լինի սկզբում օգնել գիւղական ժողովրդին, այնուհետև նա ինքը առաջ կը գնայ իր սեփական ոյժերով:

◆ Մեզ խնդրում են յիշեցնել, որ Ռուս. Միութեան նախաձեռնութեամբ այսօր առաւօտեան ժամը 10-ին, Մարիամեան-Յովնանեան դպրոցում, տեղի կունենայ մի բանախօսութիւն մեր դպրոցներում ռուսաց լեզուի դասաւանդութեան մեթոդիկայի մասին:

◆ Մայիսի 21-ին Փիզիքական օբսերվատօրիայի սէյսմօգրաֆները երեկոյեան ժամը 9 և 51 րօպէին ցոյց տուին ուժեղ հեռաւոր երկրաշարժ, որ շարունակվեց 2 և կէս վայրկ., երկրաշարժի հօսանքը եղել է 6400 կիլօմետր տարածութեան վրա Թիֆլիսից և, ամենայն հաւանականութեամբ, դէպի արևելք նրանից։

◆ Իշխանութեան կարգադրութեամբ, քաղաքային ծառայութիւնից արձակել են «աշխատանքի բօրսայի» կառավարիչ Ախմեդչէլօվին և նրա օգնական Բլօկին։ Քաղաքային վարչութիւնը կառավարչի պաշտօնի համար, ժամանակաւորապէս, նշանակել է առևտրա-տնտեսական գլխաւոր կառավարիչ Բ. Ս. Բաբեանին։

◆ Այս օրերս Նահանգապետի նախագահութեամբ կը կայանայ մի խորհրդակցութիւն էլեքտրաքարշի գործերը կանօնաւորելու հարցի համար։

◆ Դատաստանական պալատների դատախազները բացատրութիւն են ստացել արդարադատութեան մինիստրից, որ Նոբէլին Մեծութեանը վիրաւորելու գործերի քննութիւնը պէտք է կատարէ ոստիկանութիւնը։

◆ Թարգմանվում և լոյս է տեսնելու հայերէն Լէօնիդ Անդրէեվի «Дни Нашей Жизни» (Մեր կեանքի օրերը) պիէսը։

◆ Թիֆլիսում անյայտացել է 12 տարեկան Գրիգոր Ղայթմազեան անունով մի երեխայ։

◆ Մեզ խնդրում են տպել հետևեալը. «Ապրիլի 23-ին «Մեղու» ընկ. օգտին կազմակերպված զբօսանքից ստացվել է ընդհանուր մուտք 766 ր., ծախք եղել է 431 ր., զուտ արդիւնք է մնացել 335 րուբլի»։

◆ Մայիսի 21-ին 10-րդ ոստիկանատան պաշտօնեաները Դիդուբէում ձերբակալեցին յայտնի տէրրօրիստ Սիլօվան Մամասախլիսօվին, որ ապրելիս է եղել Գօրու բնակիչ Դաւիդ Մայսուրաձէի կեղծ անցաթղթով։ Մամասախլիսօվը մեղադրվում է մի շարք ծանր յանցանքների մէջ։ Նա ամփոփ. զօրատիվ կարգով աքսորված էր Չելեաբինսկ։

◆ Այս ամառ Թիֆլիսի նահանգում վրաց ազգաբնակութեան մէջ ազգագրական հետազօտութիւններ կը կատարէ Ա. Ս. Խախանօվը։

◆ Բօստօմի (Դ/վ.) այգեպանութեան ցուցահանդէսին պատուաւոր դիպլօմ տրվել է Թիֆլիսի բուսաբանական այգուն։

◆ Ստացանք՝ 1) Տեղեկագիր և հաշիւ Բագուի Հայոց Մարդասիրական Ընկերութեան 1908 թ., 2) Թիֆլիսի Մարիամեան-Յօվնաննեան օրիորդաց դպրոցի տեղեկագիրը 1906 թ. հոկտեմբերի 1-ից մինչև 1-ն սեպտեմբերի 1908 թ.։

◆ Վրաց էկզարխութեան եկեղեցական-ծխական դպրոցների կարիքների համար զէմստվօյի գումարներից յատկացված է 23,000 րուբլի։

◆ Վաղը, Զուբալօվեան ժողովրդական տանը կը լինեն երկու դասախօսութիւններ. 1) Եարաշէնկօն կը կարդայ «Մարդու օրգանիզմի կենսունակ ույժի մասին», 2) Բրօնսկայա՝ «Կնոջ պրօգրեսիվ աճումը Ռուսաստանում և առաջին համառուսական կանանց համագումարը»։ Դասախօսութիւնները կը կարդացվեն ռուսերէն։

◆ Մայիսի 21-ին նշանակված էր քաղաքային դումայի նիստը, որը, սակայն, չը կայացաւ ձայնաւորների օրինական թւի պակասութեան պատճառով։ Հետևեալ նիստը կը կայանայ հինգշաբթի օրը։

◆ Ինդաստ Վանի «Մարտիկ» գրադարանի խմբագրութիւնս ստացաւ հինգ կառք գիրք Գրիգորիս քահ. Մատինեանցից։

◆ Անցեալ անգամ գետեղել էինք տեղեկութիւններ Ալմազօվայի կարուձևի և ձեռագործի դպրոցի ցուցահանդէսի մասին։ Այժմ հարկ ենք համարում տալ մի քանի լրացումներ ևս։ Դպրոցը, ինչպէս ասացինք, 11 տարի է գոյութիւն ունի։ Սակայն այդքան ժամանակամիջոցում աւարտել են միայն 29 աշակերտուհիներ. ռուսներ՝ 9, վրացուհիներ՝ 10, հայուհիներ՝ 9, լեհուհի՝ 1, թըրքուհի՝ 1, հնաղանդաւոր՝ 1։ Հայուհիներից 2-ը ունեն դպրոց, 5-ը վարժուհի են, 1-ը ունի արհեստանոց։ Այդչափ չնչին թւով աւարտողների՝ մասամբ բացատրվում է նրանով, որ փոքր ինչ սովորողները դուրս են գալիս և մնում ուրիշ արհեստանոց աշխատելու։ Երևի դեր է խաղում այնտեղ նաև ժամանակամիջոցի երկարաւ լինելը— 2 տարի։ Այդ պատճառով էլ հեռացողները գլխաւորապէս նրանք են, որոնք սովորում են կարուձև։

◆ Նոր-Բայազէտից ստացված արժանահաւատ տեղեկութիւնների համաձայն, այս տարի այնտեղ բերքը սպասվում է շատ լաւ։

◆ Մեզ հաղորդում են, որ Մեծ Ղարաքիլիսայում անցեալ տարվանից դեռ ևս տեղական ինտելիգենտ ույժերի շրջանում միտք էր յղացել կազմակերպել մի նուագախումբ, ամառային ամիսներին տեղական այգում նուագելու նպատակով։ Դեկտեմբեր ամսից այդ պատճառով հրաւիրվեց հմուտ մասնագէտ, որը և սկսեց պատրաստել նուագախումբը։ Նրա ղեկավարութեամբ խումբը այնպէս աջող քայլեր արեց, որ մօտ ժամանակներս հանդէս եկաւ նուագելու մի յուղարկաւորութեան ժամանակ։ Չէ կարելի, ի հարկէ, չուրախանալ գիւղացիների այդ համակրելի ձեռնարկին։ Ցանկալի է, որ ղարաքիլիսեցիների օրինակը հետևողներ գտնէր և ուրիշ տեղերում։ Ի մէջի այլոց, շուտով պատրաստ կը լինի տեղական բօտօնդան։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

◆ Մայիսի 22-ին, երեկ. ժամը 6½-ին, Մեխեխի բանտի բանտարկեալներ (մահվան դատապարտված) Ալիկօ Մահմէդ Իբրահիմ-օղլի, Ուլուխան Սաֆար Մազօմա-օղլի, Ահմէդ Սաֆար Մազօմա-օղլի, Արդուրահման Մահմէդ-օղլի և Ալէքսանդր Կուլիէվ, դուրս եկած լինելով երեկոյեան զբօսանքի համար բակը՝ վերակացուներ Օբիդնիկօվի, Պիպէնկօյի, Գրինկօյի և չորս զինուորների հսկողութեան ներքոյ, Օբիդնիկօվի հեռանալու րօպէին յարձակվեցին վերջինիս վրա և բռնելով պարանոցից սկսեցին խեղդել նրան, բայց նա կարողացաւ դուրս պրծնել նրանց ձեռքից և ատրճաններով վազել տաժանակիր բանտարկեալների բաժանմունքը, ուր կանգնած էին զինուորները և վերակացուները. սրանց վրա բանտարկեալները յարձակվեցին Օբիդնիկօվից խլած թրով։ Զինուորները կրակեցին համազարկով, որից բանտարկեալների մի մասը վիրաւորվեց, սակայն ըստ երևոյթին թեթև, որովհետև նրանք շարունակեցին վազելը։ Տաժանակիր բանտարկեալների բաժանմունքի նախասենեակում բանտարկեալներ Ուլուխ Սաֆար Մազօմա-օղլին և Ալէքսանդր Կուլիէվը թրով հարուածեցին պահապան զինուոր Դուբօգրիզօվի գլխին, որի պատճառով վերջինս գիտակցութիւնը կորցրեց և ձեռքից վայր ձգեց հրացանը, որը վայրկենաբար վերցրեց Ուլուխան Սաֆար Մազօմա-օղլին, դուրս վազեց հետևեալ նախասենեակը, կուչ եկաւ մի անկիւնում և սկսեց կրակել վերակացուների ու զինուորների վրա, իսկ Կուլիէվը ատրճաններով վազեց ընդհանուր նախասենեակը, ուր զինուորների համազարկից սպանվեց. Միւս բանտարկեալները՝ Ալիկօ Մահմէդ Իբրահիմ-օղլի, Ահմէդ Սաֆար Մազօմա-օղլի և Աբդուրահման Մահմէդ-օղլի, վազելով միջին յարկը, ուր գտնվում են մահվան դատապարտվածները, և, վերակացու Սարդիկօվից խլելով ատրճանակը, սպանեցին այս վերջինին և նոյն ատրճանակով թեթև վիրաւորեցին զինուոր Ինդիկօվին, իսկ յետոյ սկսեցին սիստեմատիկ կերպով կրակել զինուորների վրա։ Նրանք յամառօրէն կրակում էին դիրքերից, որով հարկ եղաւ շինութեան հետևի կողմից պատուհանը կոտրել և այնտեղից բոլորին էլ սպանել։ Հրացանաձգութեան ժամանակ սպանվեց վերակացու Գրեկչէվիչը և վիրաւորվեցին վերակացուներ՝ Իսակօվը պարանոցից թեթև, Պապէնկօ—փորից և Գրիշկօ—ոտից, երկուսն էլ ծանր։ Դէպքի տեղը անմիջապէս եկան բոլոր իշխանութիւնները։

◆ Մայիսի 21-ին ոստիկանութիւնը տեղեկութիւն ստացաւ, որ յայտնի աւազակապետ, տերրօրիստ և կողոպտիչ Եգօր Թէմուրազօվը ցերեկվայ ժամը 5½-ին եկել է Թիֆլիս։ Նրան բռնելու համար ուղարկվեցին քաղաքապահ ոստիկաններ, որոնք երեկոյեան ժամը 10-ի մօտերը նկատելով Թէմուրազօվին Աւճալեան ձիաքարշի վագօնում նստած, շրջապատեցին վագօնը և աշխատեցին ձերբակալել նրան, բայց Թէմուրազօվը դուրս թռաւ վագօնից, թողնելով ոստիկանի ձեռքում շինելը, և գիմեց փախուստի, հետապնդվելով ոստիկաններից։ Իսկ երբ ոստիկանները սկսեցին հասնել նրան, նա վեց անգամ ապարդիւն կրակեց «Մաուզէր» ատրճանակից։ Քաղաքապահ ոստիկանները իրանց հերթին կրակեցին, բայց նոյնպէս անհետևանք, որից յետոյ նա ձերբակալվեց։ Խուզարկութեան ժամանակ Թէմուրազօվի մօտ գտնվեցին փամփուշտակալ 38 փամփուշտներով, երկու թօյմա և 98 րուբլի փող։ Ատրճանակը նա ճանապարհին ինչ-որ տեղում դէն էր շպրտել։ Թէմուրազօվը խոստովանեց իր մի շարք յանցանքները, որ նա կատարել էր 1906 և 1907 թւերին։ Նա կասկածվում է նաև բազմաթիւ սպանութիւնների, կողոպուտների և յարձակումների մէջ և որոնվում էր նահանգական դատարանի վճռով։

◆ Մայիսի 23-ին կախաղան բարձրացրին Սամսօն Սամխարաձէին 1-ին քաղաքամասի քաղաքապահ ոստիկան Րօչինին սպանելու համար։

◆ Մայիսի 22-ին Պրիկազնայա փողոցում ինքնասպան եղաւ Սօֆիա Սալամբէգեանը։

ԲԱԳՈՒԻ ԼՈՒՐԵՐ

◆ Մայիսի 18-ին քաղաքային վարչութեան շինութեան մէջ տեղի ունեցաւ ժողովրդական կրթութեան մասնաժողովի նիստը մշակելու ծրագիր ռուս-հայկական և ռուս-թուրքական ժողովրդական դպրոցների համար։ Ծրագիր մշակելիս մասնաժողովը ղեկավարվում էր մինիստրական ժողովրդական դպրոցների ծրագրով։ Այդ լազգիների դպրոցներում դասընթացքը տևելու է 4 տարի։ Ռուսաց լեզուն մտցվելու է 1 բաժանմունքում երկրորդ կիսամեակից։ Երկրորդ բաժանմունքում հէնց առաջին կիսամեակից սկսվելու է քերականութեան ուսուցումը ռուսերէն լեզւով։ Ժողովրդական ընդհանուր ուսումն մտցնելու հարցը, ներկայ եղող անդամների փոքրամասնութեան պատճառով, յետաձգվեց։ Յետաձգվեց նաև ստիպենդիաների հարցը, որովհետև աշակերտների կողմից շատ քիչ խնդիրներ էին ստացված։

◆ Մայիսի 17-ին, երեկոյեան ժամը 9-ին, 20-ամեայ երիտասարդ Ռուբէն Բաբայեանը, դուրս գալով իր բնակարանից, որ գտնվում է 4-րդ Կանիտափինսկայի փողոցում, այլ ևս չէ վերադարձել։ Բաբայեանը էքստերնի քննութիւն էր տալիս տեղական րէալական դպրոցի 7-րդ դասարանում, բայց չը կարողացաւ բռնել։ Երիտասարդի ազգականները երկիւղ են կրում, որ մի զուցէ անձնասպանութիւն գործած լինի։

(«Б. В.»)

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՑ

◆ Մօտ ժամանակներս Սիբիրի ռուսադաւան քահանաների կողմից մի պատգամաւորութիւն էր եկել Պետերբուրգ միջնորդութիւն յարուցանելու բարձր հոգևոր իշխանութեան առաջ՝ այդ քահանաներին կրկնամուսնութեան իրաւունք տալու մասին։ Պատգամաւորութիւնը «Սինօդի» անդամների տրամադրութեան հետ մասնաւոր կերպով ծանօթանալով և երկիւղ կրելով պատասխանատւութեան ենթարկվելուց՝ ձեռնունայն կերպով վերադարձաւ Սիբիր։ Քահանաների գրաւոր դիմումի տակ ստորագրել են 172 հոգի։ Վերադարձողները մտածում են աւելացնել ստորագրողների թիւը և ապա ուղղակի դիմել բարձրագոյն անունով։ («Рѣчь»)

◆ Մոսկվայում Ֆ. Ա. Զաւդօվսկու ձեռնարկութեամբ հիմնվում է մի ընկերութիւն, որի նպատակն է նպաստել պետութեան մէջ մտնող բոլոր ազգութիւնների միութեանը։ Ընկերութեան կանօնադրութիւնը համարեա մշակված է։ Ընկերութիւնը պիտի աշխատի ուսումնասիրել կայսրութեան մէջ բնակվող բոլոր ազգութիւնների կենցաղի պատմութիւնը, կարիքները ու այդպիսով փոխադարձ կուլտուրական մերձեցմամբ զարկ տալ նրանց տնտեսական ու իրաւական բարգաւաճմանը, նոյնպէս և ազգային առանձնայատկութիւնները յարգելու միջոցով՝ համապետական գիտակցութեան զարգացմանը։ Ընկերութիւնը իր գործունէութիւնը տարածելու է ամբողջ Ռուսաստանում։ Նրա կազմի մէջ արդէն մտել են ներկայացուցիչներ մի քանի ազգութիւններից՝ գերմանական, վրաց, հայկական, հրէական, ու բազմաթիւ քաղաքական ու հասարակական յայտնի գործիչներ՝ Ս. Ա. Մակլակօվ, Ն. Պ. Միլիւկօվ, պրօֆ. Ի. Խ. Օզերօվ, պրօֆ. Ֆ. Ե. Կօրշ և այլք։ («Рѣчь»)

◆ Մօտ ժամանակներս արդարադատութեան մինիստրութիւնը տուել է մեկնութիւն, որը կարևոր նշանակութիւն ունի բանւորների համար այն տեսակէտից, որ ապահովում է բանւորների վարձատրութեան իրաւունքը այն դէպքերում, եթէ արդիւնաբերական ձեռնարկութիւնները՝ ֆաբրիկաները, գործարանները եայլն՝ անցնում են մի անձից միւսի ձեռքը։ Յիշեալ մինիստրութիւնը շրջաբերականներով առաջարկել է նահանգական դատարանների նախագահներին՝ ցուցմունքներ տալ նօտարական հաստատութիւններին, որպէսզի նրանք արդիւնաբերական ձեռնարկութիւնների սեփականատիրութեան իրաւունքը մի ուրիշին տալու մասին փաստաթղթերը վաւերացնելիս մտադրութեան չը տան մոցնելու պայմանների մէջ նաև այն, որ նոր սեփականատէրը պարտաւորվում է վարձատրել այդ վաճառումից առաջ բանւորներին ու նրանց ընտանիքների անդամներին։ Այն դէպքում, եթէ պայմանաւորվող կողմերի մէջ այդ տեսակ համաձայնութիւն չէ կայանում, նօտարները պէտք է հրաժարվեն վաւերացնել, մինչև որ բանւորների ու նրանց ընտանիքի անդամների շահերը վաճառող կամ ուրիշին դիմող սեփականատիրոջ կողմից չապահովվի 1903 թւի յունիսի 2-ին սահմանված օրէնքի 46-րդ յօդուածի հիման վրա։ («Г. М.»)

ԳԻՏՈՒԹ., ԳՐԱԿԱՆ., ԳԵՂԱՐ.

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«Տնայնագործական համագումար», Թիֆլիս, 1909 թ., գինն է 70 կօպէկ։

Այն անձերը, որոնք հետաքրքրվում են, թէ ինչ խնդիրներ շօշափվեցին տնայնագործական այն համագումարում, որ տեղի ունեցաւ Թիֆլիսում 3, 4 և 5-ին ապրիլի, կը գտնեն ներկայ գրքոյկի մէջ բոլոր տեղեկութիւնները։

Գրքոյկի մէջ զետեղված են բոլոր զեկուցումները, թւով 26, նիստերի արձանագրութիւնները և համագումարին վերաբերեալ միւս նիւթերը։ Գրքոյկի ընթերցանութիւնը բաւական լիակատար գաղափար է տալիս տնայնագործական զարգացման խնդիրների ժամանակակից դրութեան մասին մեր երկրում։

Ուրախալի է ընդգծել, որ համագումարին վերաբերեալ գրքոյկը լոյս է տեսել շատ շուտ, հազիւ մի ամիս անցած համագումարից, և չէ յետաձգվել՝ մինչև դառնայ արխիվի նիւթ։

Զեկուցումներից յիշատակենք՝ տնայնագործութեան հիմնական խնդիրները, որդնաբուծութեան զարգացման և ուսուցման խնդիրները, Գանձակի, Շուշու, Համամլիի, Ղշլաղի, Պարնի գիւղի, Ղարաքիլիսայի, Վաղարշապատի, Բագուի ջուլհականոցների մասին տեղեկութիւնները, ընկերակցութիւններ կազմելու և մթերքներ հայթայթելու խնդիրները, կովկասեան ոճի ուսումնասիրութիւնը, կատարելագործութիւնների խրախուսելը և այլն։

Գրքոյկը բաղկացած է փոքրադիր 335 երեսից և արժէ 70 կօպէկ։ Վ—ն

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Նուխի, 18 մայիսի

Մայիսի 16-ին տեղիս դպրոցների դահլիճում յօգուտ նոյն դպրոցների տրվեց ներկայացում։

Թատերասէրների խումբը խաղաց Շիրվանզադէի «Պատւի համար» պիէսը։

Դերակատարները բարեխղճաբար էին վերաբերվել իրանց սատանձնած դերերին. Էլիզբարօվի դերը խաղում էր Մելիք-Ալլահվերդեանը, որն իր խաղով աչքի ընկաւ և արժանացաւ բուռն ծափահարութիւնների։ Կին դերակատարներից վատ չէր Մարգարիտի դերում տ. Ասրիեանը։

Հասարակութիւն քիչ կար։ Նուխեցին յաճախ աչքի է ընկել իր դատապարտելի անտարբերութեամբ դէպի գեղարուեստը, համարելով նրան շռայլութիւն։

Կարգապահութիւնը բոլորովին բացակայում էր։ Էլչիբէգ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ախալքալաք, 15 մայիսի

Կ. Հ. Բ. Ը. Ախալքալաքի ճիւղի վարչութիւնը յայտնում է, որ շնորհակալութեամբ ստացել է նուէր 1) Եղբ. Համբարեաններից 25 ր. իրանց հանգուցեալ հօր Յակովբ Համբարեանի յիշատակին, 2) մի խումբ տիկիններից և օրիորդներից 13 ր., պսակի փոխարէն, ի յիշատակ հանգուցեալ Աննա Մարանձեանի և 3) եղբ. Մատոյեանցներից 10 ր. իրանց հանգուցեալ հօր՝ Մկրտիչ Մատոյեանի յիշատակին։

Ի տեղի նախագահի՝ անդամ գործավար՝ Աբ. Տէր-Յակովբեան

—

Տրապիզոն, 21 ապրիլ

«Մշակի» 31-րդ համարի մէջ նուիրատուներից մէկը կը հարցնէր, թէ Տրապիզոնի մօտ կառուցանելի սանատօրիումի շինութիւնը ուր մնաց և ինչու չի շինուիր։ Ոչ միայն պ. նուիրատուին պատասխանելու համար, այլ ի գիտութիւն բոլոր մեր բարեկամներուն, որոնք շահագրգռուած են այդ հարցով, պիտի յայտնեմ հետևեալը։ Թէ ինչ խոչընդոտներու հանդիպեցանք բռնապետութեան շրջանի մէջ, այդ մասին աւելորդ կը համարենք երկար գրել. բաւ է, որ անցեալ յուլիս 11-էն ի վեր բռնապետութիւնը ջնջուած կարելի է համարել, սակայն երկիրը տակաւին նորմալ վիճակ չէ ստացած։ Այսուամենայնիւ հարկ եղած դիմումները եղած են տեղական վարչութեան մօտ, որ բարեհաճած տրամադրութիւններ է ցոյց տուած. կեդրոնական կառավարութեան ալ գրուած է՝ հրամանը ձեռք բերելու համար։

Ես մտադիր եմ պարագաները ներածին պէս հասարակական դասախօսութիւններով բուժարանի գաղափարը արծարծել և առավ իսկ հասարակական դատաստանին ենթարկել մեր ձեռնարկը։ Պ. Նամակագիրը, ինչպէս և մեր բոլոր միւս ընկերները, կրնան վստահ ըլլալ, որ աւելի քան երբէք համոզուած եմ մեր ձեռնարկի անհրաժեշտութեան և անոր յաջողութեան մէջ, և որ գործին ընթացք տալու համար ոչ մի խոչընդոտի առաջ չպիտի կանգ առնեմ։

Բժ. Ե. Մինասեանց

—

Էջմիածին, 20 մայիսի

«Գործի» № 103-ում սեփական թղթակից Նորայրի հեռագիրը և նրա վրա հիմնված առաջնորդող յօդուածը (ճեմարանի մասին) կարդալով, մենք՝ Զ. դասարանի մի խումբ աշակերտներս՝ բարոյական պարտք ենք համարում յայտնել բանիմաց հասարակութեան, որ հեռագիրը խեղաթիւրել է իրականութիւնն և դրանով առիթ տուել խմբագրութեան՝ շատ թիւր ու դէմ և սխալ եզրակացութիւններ հանելու ճեմարանի հրաժարված կազմի նկատմամբ։

Մանրամասնութիւններն և պատճառաբանութիւնները խոստանում ենք ուղարկել մօտ ապագայում։

Զ. դասարանի մի խումբ աշակերտներ

ԴԻՄՈՒՄ

Թիֆլիսի Հայ Գիւղատնտեսական և Տնայնագործական Ընկերութիւնը, սկսած անցեալ 1908 թւականի մայիս ամսից, կազմակերպում է տնայնագործական կրթական արհեստանոցներ գիւղերում։

Այդպիսի արհեստանոցներ բացված են Համամլի, Ղշլաղ, Մեծ-Ղարաքիլիսա, Պարնի-գիւղ, Ախալքալաք, Ուզունթալա, Ծարդութ, Վաղարշապատ, Օշական, Գեօմուր, Մանթաշապատ, և կը բացվեն այս տարի Շուլաւէր, Գիւլագարակ, Մեղրի, Ցխինվալ, Մելիքքենդ և մի շարք ուրիշ գիւղերում։

Արհեստանոցների բացումը կատարվում է կամ Ընկերութեան գումարով կամ գիւղերի սեփական միջոցներով և կամ զանազան հիմնարկութիւնների և անձերի օժանդակութեամբ։ Ընկերութեանը մինչև այժմ աջակցել են իր այդ գործունէութեան մէջ Պետերբուրգի եկեղեցական խորհուրդը, Նպաստամատոյց Ցանձնաժողովը, «Արամազդ» ընկերակցութիւնը և զանազան անձնաւորութիւններ։

Օրինակ՝ բժիշկ Բուդաղեանը ցանկացաւ, որ Ախալցխայի գաւառի Ծարդութ գիւղում բացվի ջուլհականոց և խոստացաւ տալ հարկաւոր ծախքերը։ Տնայնագործական Ընկերութիւնը կազմակերպեց արհեստանոցը՝ ծախսելով մօտ 400 րուբլի. նոյն ձևով Ընկերութիւնը բացել է և կազմակերպել արհեստանոց Մանթաշապատ գիւղում Մանթաշեանի յատկացրած 500 րուբլով և այս օրերս կը բանայ Ս. Գուլիզամբարեանի նշանակած 800 րուբլի գումարով թէ Ցխինվալ գիւղում և թէ Գօրի քաղաքում (վերջերումս Կ. Հ. Բարեգործական Ընկերութեան ճիւղի գործակցութեամբ)։

Ընկերութեան վարչութիւնը, ստացած լինելով զանազան տեղերի գիւղացիներից դիմումներ կազմակերպելու արհեստանոցներ իրանց շրջանում, այլ և աչքի առաջ ունենալով մի շարք առաջարկների իրագործումը, որոնք հաւանութիւն էին գտել նորերս կայացած Տնայնագործական Համագումարում, հրաւիրում է գործին համակրող անձերի ուշադրութիւնը ներկայ կուլտուրական կարիքների վրա և յորդորում է աջակցել Ընկերութեանը իրանց օժանդակութիւններով, որպէսզի նա կարող լինի առաջիկայ ամիսների ընթացքում թէ բանալ մեր երկրի լեռնային մասերում մի շարք ջուլհականոցներ և թէ սկիզբ դնել գիւղատնտեսական մի քանի ձեռնարկութիւնների գիւղական շրջաններում։

Վարչութիւն

Թիֆլիս, 22 մայիսի

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱԲԴԻՒԼ ՀԱՄԻԴ ԵՒ ՄՈՒՀԱՄՄԷԴ V

I

Երկու հակապատկերներ, որոնք բաղդի մի անմիտ խաղով դրված լինելով իրար կողքի՝ բնորոշում են Թիւրքիայի սուլթանների սրբագործած հին ռեժիմը և նոր ռեժիմը։

Համիդը բռնակալական ըէակցիայի ամենատիպիք ու վառ ներկայացուցիչն էր, իսկ Մուհամմէդ V-ը իր նախորդի ստեղծած խստագոյն և ստորացուցիչ բռնութիւնները երեսուն տարի ճաշակելուց յետոյ, դողդոջ քայլերով, ընդառաջ է գնում ոչ միայն մարդկային սիրոյ, այլ և ժամանակակից պրօգրեսսին։

Մէկը մարմնացնում էր չարութեան խաւարչտին ոգին, իսկ միւսը՝ բարեսրտութեան ու ազնուութեան։

Երկու հակառակ բևեռներ փոխանցւում են իրար։

Ահա թէ որքան մեծարժէք կարևորութիւն ունի շատ անգամ թագակիր անձերի փոփոխութիւնը ազգերի բաղդի համար։

Այդ տեսակէտից մի թուռցիկ, բայց չափազանց բնորոշ համեմատութիւն է գնում Թիւրքիայի վերջին երկու սուլթանական դէմքերի միջև «Р. В.» լրագրի տաղանդաւոր թղթակից Բէլօրուսօվը։

Նկարագրելով թէ ինչպիսի առատ, բայց այլասերող պայմանների մէջ էր պահում Համիդը սուլթանական գահաժառանգին, այսինքն այժմեայ սուլթանին, յիշեալ թղթակիցը ասում է.

«Եւ դրա հետ միասին խուլ պատնէշ, որը բաժանում էր ապելի գահաժառանգին կեանքից, մարդկանցից, պետական գործերից։ Ամեն ինչ արված էր այնպէս կարծես, որպէսզի հոգեպէս խորտակէր մարդուն և դարձնէր անմիտ։ Եւ արդարև Րէշադը անմիտ էր Համիդի համար, որովհետև թուլանում էր բանտարկութեան մէջ և սարսափում իր եղբօրից՝ ինչպէս մահից։

«Այժմ սակայն այդ աւագ եղբայրն այլ ևս չը կայ։ Բանտը փոխարինվեց գահի, բանտի վերակացուների մռայլ դէմքերը ժողովրդի ուրախ ողջոյններին, և Մուհամմէդ V-ը վայելում է իր երկրորդ երիտասարդութիւնը, երբ կեանքը ժպտում է և մարդ պահանջ է զգում սիրով ընդառաջ գնալ, դիմաւորել մարդկային սիրոյ։

«Ինչ արած, որ այդ առաջին քայլերը միշտ էլ աջող չեն։ Անաջող քայլերը կուղղվեն։

«Այդպէս, օրինակ, իր գահ նստելու առաջին օրը և եթ, նա, սուլթանների հին սովորութեան համաձայն, ուզեց վարձատրել իրան դէպի սերասկերաթ և տուն ուղեկցող երկու օֆիցէրներին մի-մի կարմիր մետաքսէ քսակ ոսկիներով։

«— Ձերդ մեծութիւն,—պատասխանեցին նրան օֆիցէրները,—ոսկիներ նուիրելու և ծառայութիւնները գնելու սովորութիւնը շատ չարիք պատճառեց ձեր նախորդին և աւելի ևս շատ՝ երկրին։ Երբէք դրամական նուէր մի տուէք և երբէք ոչ ոքի մի գնէք։

«— Բայց ես չեմ գնում... Ես, ինչպէս հայր... Մի՞թէ հայրը չէ կարող նուէրներ տալ իր զաւակներին...

«— Հայրը կարող է, բայց թագաւորը չը պէտք է անէ։

«Եւ Մուհամմէդ սուլթանը պահեց քսակները։

«Անցաւ մի շաբաթ, և նա ուզեց ընծայել Շէֆքէթ փաշային արաբական մի նժոյգ։

«— Այդպիսի ձիու համար ես չունեմ պահելու վայել ու յարմար մի տեղ,—պատասխանեց նրան խիստ գեներալիսիմուսը և յետ ուղարկեց նժոյգ ձին։

«Այն օրվանից այլևս ոչինչ չէ լսվում սուլթանական նուէրների մասին։

«Սակայն, նոր սուլթանի բնաւորութեան ամենաբնորոշ գիծը փոքր ինչ միամիտ բարեսրտութիւնն է։

«— Դուք տեսնում էք,—ասաց նա հայ պատգամաւորութեանը, որը ներկայացել էր խնդրելու՝ որպէսզի միջոցներ ձեռք առնվին ջարդերի դէմ,—դուք տեսնում էք, ես չեմ թագնվում մարդկանցից։ Ես սիրում եմ նստել, իմ զաւակներով շրջապատված։ Նայեցէք իմ շուրջը...

«Իսկ Հիլմի փաշան երբ կարդում էր գահական ճառը, սուլթանը ձեռքը դրեց նրա ուսին և, կամաց հրելով, իրանից առաջ

մէջ Նրան, որովհետև յարգանքից դրված Հիլմի-փաշան կարդում էր ճառը, սուլթանի ետևում կանգնած, և դա շատ անյարմար էր։

«Քաղաքական տեսակէտից Մուհամմէդ V-ը ղեկավարվում է երիտասարդ-թիւրքերի ցուցմունքներով։ Նա կամենում է ծառայել ազգին, ուզում է, որպէսզի ազգութիւնները տարեն իրար հետ համերաշխ, խաղաղ և որպէսզի սահմանադրական իրաւունքն ու օրէնքը թագաւորեն ամենուրեք։

«Երբ մօտ ժամանակներս Նրա որդին պահանջ յայտնեց կէս-արքունապատկան շոգենաւային մի ընկերութեան եկամուտները ստանալու համար և, մերժումն ստանալով կառավարութիւնից, դիմեց սուլթանին իրան, Մուհամմէդը անմիջապէս մակագրեց Նրա խնդիրքի վրա՝ «վարվել օրէնքի համաձայն» և դրանով էլ հաստատեց մերժումը»։

Այդ բոլորից յետոյ հասկանալի է դառնում, թէ ինչու օրէ-ցօր աճում է ժողովրդի սէրն ու համակրանքը դէպի նոր սուլթանի անձը, թէ ինչու «քանի սուլթանը հաւատարիմ կը մնայ սահմանադրութեանը, երդւում ենք հաւատարմութիւն պահպանել դէպի նա» պայմանական երդման կողմնակից պալատն ու սենատը, վստահութիւն զգացին անպայման երդումն տալու։

Նրանք խոնարհվեցին Մուհամմէդ V-ի բարեսրտութեան, պարզութեան ու ազնուութեան առաջ։ Աշխատակից

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

ԱՆԳԼԻԱ

Ուէլսի պրինցը տպարանական բանւորների մօտ.—Անգլիական տպարանական բանւորների «Printers Press Corporation» ասօցիացիան իր գոյութեան 82-րդ տարեդարձի օրը հանդիսաւոր ժողով գումարեց Ուէլսի պրինցի նախագահութեամբ։

Գահաժառանգը մի մեծ ճառ արտասանեց մամուլի դերի և տպագրական գործի գործիչների դրութեան մասին Անգլիայում։ Հիմնվելով այն տպաւորութիւնների վրա, որ նա անձամբ ստացել է յաճախելով զանազան լրագիրների տպարանները գիշերային աշխատանքների ժամանակ, Ուէլսի պրինցը մանրամասնօրէն բնորոշեց այն ֆիզիքական ծանր պայմանները, որոնց մէջ ստեղծվում ու լոյս է տեսնում լրագրական համարը։ «Տպագրիչների վսեմ աշխատանքը,—բացագանչեց պրինցը,—անձնազոհութեամբ կատարելով իր վեհ հանրօգուտ ֆունկցիաները, պէտք է խրախոյս գտնի հասարակութեան կողմից»։

Հաւանութեան բացագանչութիւններով ընդհատվելով, ճառախօսը համեմատութիւն դրեց մի կողմից XVIII դարի, երբ դեռ կա գոյութիւն ունէր լրագրական հրատարակութեան սիստեմը և գլխաւոր դերը խաղում էր պաշտօնական «London Gazette»-ը, իսկ միւս կողմից՝ ներկայ ժամանակների միջև, երբ մամուլը ազատ է, անկախ, և միայն Լոնդոնում լոյս են տեսնում 1300 պարբերական հրատարակութիւններ։

Ապա դիմելով հանդիսին ներկայ գտնվող Միացեալ Նահանգների դեսպանին, Ուէլսի պրինցը յիշեցրեց, որ Բենիամին Ֆրանկլինը երկու տարի աշխատում էր Լոնդոնում տպարանական մեքենայի վրա, որը մինչև այսօր էլ պահվում է իբրև սրբութիւն Փիլիսոփայական Ընկերութեան մէջ։

Վերջում պրինցը առաջարկեց ժողովում և եթ հանգանակութիւն սկսել տպարանական բանւորների բարեգործական ֆոնդի օգտին ու թագաւորի և թագուհու անունից մի գումար մուծրեց։

Հանգանակութիւնը կէս ժամում տուել է մօտ 132 հազար րուբլի։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ

Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ

Յ. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԲԺԻՇԿ

Ա. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Մասնագէտ վեներական (սիֆիլիս), միզասեռական և մորթու ցաւերի։ Ընդունում է Կովկասի հանքային ջրերում։

Հասցէն՝ Կիսլովոդսկ, հիւրանոց «Ռոսսիա»։

(օ. մ.) 100—82

ԲԺԻՇԿ

Ա. Մ. ԱՄԻՐԽԱՆԵԱՆ

Ներքին հիւանդութիւններ

Ընդունելութիւն ամեն օր { 11—12 ժ. առաւ. 5—6 ժ. երեկ.

Վելյամինովսկայա փող., № 10.

(օ. մ.) 100—88

ԲԺԻՇԿ

Ա. ԽԱՆԴԱՄԻՐԵԱՆ

Վերադառնալով վերսկսել է հիւանդների ընդունելութիւնը։

Ներքին և ջղային հիւանդութիւններ։

Առանձնապէս՝ սրտի և թոքերի։

Ընդունելութիւնը՝ { առաւօտեան ժ. 10—12-ը. երեկոյեան ժ. 5—6-ը.

Սոլոլակսկայա փող., № 6, տ. Միրզոեվի։

(օ. մ.) 344. 100—68

ԲԺԻՇԿՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հիւանդների բաժանմունքով

Թիֆլիս, Ելիզավետինսկայա փ., 79, տել. 1026.

Հիւանդների ընդունելութիւն ամեն օր.

ՄԻՔ. ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ—առ. ժ. 11—12-ը միզասեռական, սիֆիլիսի և կաշուի հիւանդ. (երկուշ., չորեքշ., ուրբ.)։

Ի. Ն. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ—առ. ժ. 11—12-ը ջղային և ներքին հիւանդութիւններ։

Մ. Գ. ԿԻՄՈՆՏ—առ. ժ. 11—12-ը վիրաբուժական հիւանդութիւններ։

Ս. Ա. ԼԻՒՐԻ—առ. ժ. 11—12-ը քթի, բկի և ականջի հիւանդութիւններ։

Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ—առ. ժ. 10—11-ը ներքին և երեխաների հիւանդութիւններ։

Մ. Ե. ՄՋԱՐԵՈՒԼՕՎ—ցեր. ժ. 1—2-ը կաշուի և սիֆիլիսի հիւանդութիւններ (երեքշ., հինգշ., շաբաթ)։

Լ. Մ. ՄՕՆԻՆ—ցեր. 1—2-ը կանանց հիւանդ. և մանկաբարձ.։

Բժշկութիւն էլեկտրականութեամբ, մասսաժով և հիպնօզով։ Միկրոսկոպիական, բակտերիօլոգիական և քիմիական հետազօտութիւններ։ Ծաղկի պատուաստումն։ Ծծմայրերի քննութիւն։ Վճարը խորհրդի համար 50 կոպէկ։ Օպերացիաները և համախորհուրդները ըստ համաձայնութեան։ Հիւանդների բաժանմունքը բաղկացած է թէ ընդհանուր և թէ առանձին սենեակներից։

(կ. ե. ու.) 236. 100—23

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

Հիմնված 1880 թ.

(Պուկիա, Վօրօնցօվի արձանի հանդէպ)

Ամեն օր, բացի կիրակի օրերից

ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ՝

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբուժութեան և վեներական (սիֆիլիս) հ.։

Կ. Մ. ՋԻԿՕՎԱՆԻ—9½—10 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային։

Զ. Ի. ԲԱԲԱՆԱՍԵԱՆ—10—11 ժ. մանկաբարձութեան, կանանց և երեխայոց հ.։

Ն. Տ. ՄՈՒԼԻՆ—10—12 ժ. ականջի, կոկորդի և քթի հիւ.։

Մ. Գ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ—11—12 ժ. մորթու, վեներակ., վիրաբուժութեան և միզասեռ.

Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆՕՎ—12—1 ժ. ներքին և երեխայոց հիւ. և ծաղկահատ.։

Օ. Վ. ԳԵՅԵՎՍԿԱՅԱ-ԷՆԳԵԼ—12—1 ժ. մանկաբարձ., կանանց և երեխայոց հ.

Ա. Գ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1½ ժ. ներքին և երեխայոց հիւ.։

ԿԻՆ-ԲԺԻՇԿ Ա. Մ. ՏՈՒՐԲՕՎԻՉ—1½—2 ժ. մանկաբարձութեան։

ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ՝

Օ. Վ. ԳԵՅԵՎՍԿԱՅԱ-ԷՆԳԵԼ—6—6½ ժ. մանկաբարձ., կանանց և երեխայոց հ.։

Ի. Ֆ. ՄԱՐՑԻՆԵՎՍԿԻ—6—7 ժ. ներքին և երեխայոց հիւ. և ծաղկահատ.։

Վճարը 50 կ.։ Զքաւորները ձրի։ Համախորհրդի (կօնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին։

Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝

Բժշկապետ Բ. Նախասարդեան

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Ամառային երթեւեկութիւն

(Թիֆլիսի ժամանակով)

Թիֆլիսից մեկնում է

ԲԱԳՈՒ՝ ՊՕՍՏԱՏԱՐ գնացքը 11 ժ. 38 ր. երեկ., Գանձակ է հասնում 6 ժ. 1 ր. առ., Եւլախ՝ 7 ժ. 58 ր. առ., Հաջի-Կաբուլ 1 ժ. 12 ր. ցերեկ., Բալաջարի 4 ժ. 43 ր., Բագու՝ 6 ժ. 7 ր. երեկ.։ ՄԱՐԴԱՏԱՐ ԳՆԱՑՔ № 6՝ 7 ժ. 36 ր. առ., Գանձակ է հասնում 1 ժ. 41 ր. ցերեկ., Եւլախ՝ 3 ժ. 36 ր. ցերեկ., Հաջի-Կաբուլ՝ 8 ժ. 15 ր. երեկ., Բալաջարի՝ 11 ժ. 37 ր. գիշ., Բագու՝ 12 ժ. 44 ր. գիշ.։ ՄԱՐԴԱՏԱՐ ԳՆԱՑՔ № 12՝ 10 ժ. 11 ր. երեկ., Գանձակ՝ 4 ժ. 13 ր. առ., Եւլախ՝ 6 ժ. 8 ր. առ., Հաջի-Կաբուլ՝ 10 ժ. 32 ր. Բալաջարի՝ 1 ժ. 44 ր. ցերեկ., Բագու՝ 2 ժ. 18 ցերեկ.։

ՋՈՒԼՖԱ-ԵՐԵՒԱՆ՝ ՊՕՍՏԱՏԱՐ 1 ժ. 44 ր. գիշեր., Ալեքսանդրօպօլ է հասնում 12 ժ. 35 ցերեկ., Ուլուխանլու՝ 6 ժ. 11 ր. առ., Ջուլֆա՝ 1 ժ. 10 ր. գիշեր.։ ՄԱՐԴԱՏԱՐ ԱԳՐԱՆՔ. 5 ժ. երեկ., Ալեքսանդրօպօլ է հասնում 3 ժ. 38 ր. առաւ., Ուլուխանլու՝ 9 ժ. 12 ր. առաւ., Երևան՝ 10 ժ. 7 ր. առ.։

ԲԱԹՈՒՄ՝ ԱՐԱԳ. ԳՆԱՑՔ 8 ժ. 31 ր. երեկ., Բաթում է հասնում 7 ժ. 41 ր. առ.։ ՊՕՍՏԱՏԱՐ՝ 9 ժ. 4 ր. երեկ., Բաթում է հասնում 10 ժ. 33 ր. առ.։ ՄԱՐԴԱՏԱՐ՝ 1 ժ. 1 ր. գիշ., Բաթում է հասնում 2 ժ. 34 ր. ցերեկ.։

Թիֆլիս է հասնում

ԲԱԳՈՒԻՑ՝ ՊՕՍՏԱՏ. ԳՆԱՑՔԸ 8 ժ. 6 ր. երեկ. ՄԱՐԴԱՏԱՐ № 5՝ 12 ժ. 11 ր. գիշ.։ ՄԱՐԴԱՏԱՐ. № 11՝ 10 ժ. 45 ր. առ.։

ԲԱԹՈՒՄԻՑ՝ ԱՐԱԳ. 9 ժ. 36 ր. առ., ՊՕՍ. 10 ժ. 38 ր. երեկ., ՄԱՐԴԱՏԱՐ՝ 8 ժ. 42 ր. առ.։

ՋՈՒԼՖԱՅԻՑ-ԵՐԵՒԱՆ՝ ՊՕՍ. 6 ժ. 26 ր. երեկ. ՄԱՐԴԱՏԱՐ-ԱԳՐԱՆՔ. 6 ժ. 27 ր. ցերեկ.։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

Նորին բարձր սրբազնութեան թեմական առաջնորդի առաջադրութեան համաձայն, կիրակի, ամսիս 24-ին, առաւօտեան ժամը 11-ին, ս. պատարագից յետոյ Բեթղեհէմի ս. Աստուածածնի եկեղեցում լինելու է ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՆԳԱՄ ծխական ժողով, ընտրելու չորս պատգամաւորներ Յովհաննեան-Մարիամեան օրիորդաց ուսումնարանի հոգաբարձուների ընտրութեանը մասնակցելու։

Ուստի խնդրում եմ Բեթղեհէմի եկեղեցու յարգելի ծխականներին շնորհ բերել նշանակած օրը և ժամին յիշեալ եկեղեցին։

Գէորգ քահ. Մեհրաբեանց

479. 1—1

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ

—ՁՐԻ ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ—

Նոր բաց թողնված անհրաժեշտութիւնը իւրաքանչիւր մարդու համար։ Շտապեցէք ձեր մանրամասն հասցէով դիմել՝ «Волынскій Торговый Складъ» г. Пинскъ, Минской губ., Почт. ящ. № 26.

(կ.) (М. 163709) 455. 2—1

ՀՐԱՒԷՐ

1909 թ. մայիսի 24-ին, կիրակի, ցերեկվայ ժամը 11-ին Հավլաբարի ս. Կարապետ եկեղեցու ծխական դպրոցում կայանալու է ծխական ընդհանուր՝ երրորդ և վերջին ժողովը։

Օրակարգի խնդիրներն են. 1) Հաշուետեսութիւն եկեղեցու 1908 թ., 2) 1909 թ. նախահաշուի քննութիւն, 3) Ապագայ 1909/10 ուսումն. տարում ծխական դպրոցի պահելու հարցը, և 4) Ընթացիկ հարցեր։

Երէցփոխ՝ Ս. Մառանջեան

(շ. կ.) 475. 2—2

ՀՐԱՒԷՐ

Վանքի աւ. եկեղեցում, կիրակի, մայիսի 24-ին, ցերեկվայ ժամը 12-ին, նշանակված է նոյն եկեղեցու ծխական ժողով՝

1) Մարիամեան-Յովհանեան օրիորդաց ուսումնարանի հոգաբարձուներ ընտրող 4 պատգամաւոր ընտրելու։

2) Ընտրելու մէկ ծխ. հոգաբարձու դուրս եկած պ. Տ. Յովհաննիսեանի փոխարէն։

3) Քննելու և հաստատելու 1909 թւի նախահաշիւը։

4) Եկեղեցական-ծխական դպրոց բանալու հարցը։

5) Եկեղեցու կալուածական հարցը։

6) Երգեցիկ խմբի և քարոզչի հարցը։

Առաջին հարցի վերաբերմամբ այս ժողովը կը լինի երկրորդ և վերջնական, իսկ միւս հարցերի համար՝ առաջին։

Այս մասին յայտնելով ի գիտութիւն յարգելի ծխականներին խնդրում ենք շնորհ բերել ժողովի։

Վանքի աւագ եկեղեցու՝

Եզնիկ ա. քահ. Երզնկեանց

Երէցփոխ Յովս. Յովսէփեանց

(շ. կ.) 467. 2—2

Մանկաբարձուհի եւ մասսաժիստ

Հ. ՍԱՆԹՈՒՐԵԱՆ-ԴԱՒԹԵԱՆՑԸ

Ընդունում է ծնունդներ և բժշկում է բժշկի խորհրդով կանացի հիւանդութիւններ, սրսկում է կանանց, տղամարդկանց և երեխաների կաշուի տակ թէ իր և թէ հիւանդների մօտ մատչելի գնով։ Գաւառացիներին տալիս դիւրութիւն և խորհուրդներ կանանց հիւանդութիւնների վերաբերմամբ։

Ընդունելութիւնը ամեն օր ժամը 12—1-ը, իսկ կիրակի օրերը պատուաստում է ծաղիկ։ Հասցէն՝ Петхаинскій подъемъ № 4, д. Симонянца.

(հ. կ.) 51. 50—40

Կիևի աղջկանց գիմնազիան աւարտած

ՄԻ ԼԵՀՈՒՀԻ

ՕՐԻՈՐԴ

ցանկանում է ունենալ դասեր սենեակի և ճաշի փոխարէն, ամարանոցում, հայախօս ընտանիքում։ Հասցէն՝ уголъ Аршакуньевскаго пер. и Грибоѣдовск. ул., № 31, кв. 5 Завада. ժամը 11-ից մինչև 3-ը ցերեկվայ։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

„ՄՇՈՒՇԸ“

(Պատմուածք)

50 երես, գինն է 15 կոպ.։ Գիրքը տպված է լաւ թղթի վրա, գեղեցիկ շապիկով։ Դիմել՝ Тифлисъ, книж. магазинъ „Гуттенбергъ“ Г. И. Галустяну.

(օ. մ.) 466. 4—2

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱՑՈՒՄՆ

Գրասենեակ — Դ. Զ. ՍԱՐԱՋԵՎ — Թիֆլիսում

Մեր ֆիրմայի հռչակով ԿԱՄԵՆԱԼՈՎ ՕԳՏՎԵԼ՝ մի քանի համանուն և ուրիշ ֆիրմաներ վաճառքի են հանել գտված օղի և այլ խմիչքեղէն մեր էտիկէտներին և ապրանքադրոշմին միանգամայն նմանեցրած էտիկէտներով և ապրանքադրոշմով պ. պ. սպառողներին մոլորեցնելու նպատակով։

Մի քանիսները նոյն իսկ չեն քաշվել էտիկէտների վրա նշանակել խոշոր տառերով **Դ. Զ. Սարաջեվ**, իսկ մանրատառ, ... նկատվող մակագրութեամբ՝ ՆԱԽԿԻՆ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐ։

Հետևաբար գրասենեակը խնդրում է մեր ապրանքը պահանջելուց ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ դարձնել անուան, հօրանուան և ազգանուան սկզբնատառերի վրա՝ Դ. Զ. ՍԱՐԱՋԵՎ, միայն առանց «ՆԱԽԿԻՆ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐ» յաւելուածի, նոյնպէս և գործարանային դրոշմի վրա՝ «ՎԱՅՐԻ ՈՉԽԱՐ ԺԱՅՌԻ ՎՐԱ։

(ե. կ.) 362. 25—9

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ի նկատի ունենալով, որ վաճառքի է հանված առողջութեան համար վնասակար կեղծ Սպերմին, որ առաջարկվում է զանազան անունների տակ, անհրաժեշտ է գնելու ժամանակ ուշադրութիւն դարձնել հետևեալ անուան վրա՝

ՍՊԵՐՄԻՆ ՊԷԼԻ

ՊՐՕՖԵՍՍՕՐ-ԴՕԿՏՕՐ

SPERMINUM POEHL

1901

և պահանջել այդպիսին Գործարանաբուժական Ճեմարանի խակական կապոցի մէջ, ՊՐՕՖԵՍՍՕՐ-ԴՕԿՏՕՐ ՊԷԼԻ և ՈՐԴԻՔ, ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՈՒՄ։

Ռուսական և արտասահմանեան գրականութեան մէջ եղած բազմաթիւ գիտական դիտողութիւններր առաջնակարգ գիտնականների և բժիշկների կողմից՝ սպերմինի փրկարար ներգործութեան մասին— նեվրաստէնիա, սեռական թուլութիւն, ծերութիւն, իստէրիա, նեվրալգիա, արեան պակասութիւն, թոքախտ, սիֆիլիս, սնդիկային բժշկութեան հետեւանքներ, յօդացաւ, սրտի հիւանդութիւններ (չաղութիւն, սրտի պնդախտութիւն, սրտի բաբախումն, պերեբօյ, միօկարդիտ), զարկերակի կարծրացումն, ալկօհօլիզմ, ողնաշարի հիւանդութիւն, կաթուածներ, հիւանդութիւններից թուլացումն, յոգնածութիւն և այլ հիւանդութիւններ ունեցած ժամանակ— ՎԵՐԱԲԵՐՈՒՄ ԵՆ ԲԱՑԱՌԱՊԷՍ ՊՐՕՖ.-ԴՕԿՏ. ՊԷԼԻ ՍՊԵՐՄԻՆԻՆ։

ՊԷԼԻ ՍՊԵՐՄԻՆԸ ծախվում է բոլոր դեղատներում և դեղատնային խանութներում. 1) կաթիլների ձևով (Essentia Spermini—Poehl), 1 սրուակը—3 ր., և նոյնպէս՝ 2) ամպուլաների մէջ մորթու տակ սրսկելու համար (Sperminum-Poehl pro injectione); 1 արկղիկը—4 անգամ սրսկելու համար—3 ր., և 3) կլիզմի համար (Sperminum-Poehl pro clysm), 1 արկղիկը—4 կլիզմի համար—3 րուբլի։

Ձրիաբար ուղարկվում է «Цѣлебное дѣйствіе Спермина-Пеля» գիրքը (102 էջ, որ պարունակում է ռուս և օտարազգի բժիշկների դիտողութիւնները, նոյնպէս և «Органотерапевтическій Сборникъ» երկրորդ հրատար. գիրքը՝ պրօֆեսսօր-դօկ. Պէլի ցուցմունքներով գործարանային ուրիշ կազմ. վերաբերմամբ։ Ըստ պահանջման պ. պ. բժիշկների ուղարկվում է գիտական յատուկ գրականութիւն։

ОРГАНОТЕРАПЕВТИЧЕСКІЙ ИНСТИТУТЪ, ХИМИЧЕСКАЯ ЛАБОРАТОРІЯ И АПТЕКА

ПРОФЕССОРА ДОКТОРА ПЕЛЯ И СЫНОВЕЙ

въ С.-ПЕТЕРБУРГѢ, Вас. Остр., 7 линія д. № 28—267.

Ամենախոշոր մրցանակներ «Grande-Prix» աշխարհիս բոլոր ցուցահանդէսներում և ամենալաւ գովասանքներ բժշկականութեան մէջ գործող հեղ. անձերի։

(12, 26. մայ. 10, 24) (П. 57666) 279. М. 4392. 4—4

„ՊՐՕՎՕԴՆԻԿ“

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌԻԳԱՅՈՒՄ

1897 թ.

1888

Անդրկովկասեան ֆաբրիկային պահեստ Թիֆլիսում

Սոլոլակսկայա փող., № 4.

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՀԱՏՈՎ՝

ԼԻՆՕԼԷՈՒՄ մեծ քանակով, միագոյն և նկարներով.

ԱՍԲԷՍՏԻ ԿԱՐՏՕՆ.

ԱՍԲԷՍՏԻ և ՏԱԼԿԻ ՆԱԽՇԵՐ.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ» ԼԻՆՕԼԷՈՒՄ միջանցիկ նկարներով, որոնք չեն ձևափոխվում մինչև լինօլէումի վերջնական մաշվելը։

ԼԻՆԿՐՈՒՍՏԱ (յաւիտենական պաստառներ) բելիէֆ նկարներով զարմանալի իրանց չքեղութեամբ և մեծ խնայողութեամբ։

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌՈՒԹԻՒՆ աշխարհի ամենալաւ

կրկնակօշիկների ՊՐՕՎՕԴՆԻԿ

(№ 1) 25—16

Электропечатня Н. Г. Аганьянцъ

Полицейская 7.